БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 143 (13459)
1971 оной июниин 18, пятница

Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...рманиин социалис ...гэдэмэл партиин ... съездэ

...ээтэ нүхэдүүд!

...етскэ Союзай Коммунис партиин, бүхы совет арадай зүгһөө Гер... Социалис нэгэдэмэл партиин VIII съездые халуунаар амаршална... маниин Демократическа Республикын коммунистнуудай энэ тү... ехэтэй дээдэ хуралдаанай хүдэлмэридэ ехэ амжалта туйлахыень делегадуудта хүсэнэбди.

...П-гэй VIII съездын шиидхэбэринүүд бэелүүлэгдэжэ, экономикэ... ...лые хүгжөөлгэдэ Германиин Демократическа Республикын арадай ...-политическэ нэгэдэлые бэхижүүлгэдэ томо амжалтануудай туй... ...да танай ханинар ба соратнигууд болоһон бидэнэр үнэн зүрхэн... ...анабди.

...энги социалис общество байгуулха, социалис оронуудай аха дүү... нэгэдэлэй бата бэхи хубинь бологшо немец хүдэлмэришэн-та... гүрэниие бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ шууд сэхэ хараа бодол ...коммунистнууд, ажалшад баримтална. Германиин Социалис нэгэ... ...ртиин VIII съезд хадаа энэ марксистско-ленинскэ хараа бодолые ...ээр бэелүүлгын гайхамшаг шата болохо байна.

...съезд хадаа үнгэрһэн жэлнүүдэй туйлалтанууд болон һайн дүй... түшэглэн, олониитын хүгжэлтын шэнэ хараа зам, мүн үйлэд... ...шаг үрые, научно-техническэ дэбжэлтые шууд дээшэлүүлгэдэ, ...бүтээсые дээшэлүүлгэдэ, түсэблэлгые, экономико болон олонии... ...ажабайдал хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулгада үндэ... ...ун зоной материальна байдалые саашадань һайжаруулха, болбо... ...дээшэлүүлхэ зам ГДР-эй арадай үмэнэ нээжэ үгэхэ гэжэ бидэнэр ...и.

...ай съездын шиидхэбэринүүд үнэхөөрөө бүгэдэ арадай хэрэг бо... ...рэтэй солотойгоор дүүргэгдэхэ байһаниинь сохомтой. Энээндэ ...й шалгармал хүтэлбэри, марксизм-ленинизмын, пролетарска ин... ...нализмын гол ёһонуудта партиин хэлбэришэгүй үнэн сэхэ байл... ...нитэтэй тэрэнэй нягта холбоон, теориин ба дүршэлэй шухала ...уудта шадамараар хандалга дүхэм нүхэсэл боложо үгэнэ. Энээн... ...гөө дайшалхы манлай — СЕПГ-е тойрон нягтаар жагсаһан Гер... Демократическа Республикын ажалшадай ехэ эдэбхи хэшээл дү... ...эсэл боложо үгэнэ.

...маниин хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ бүри үнгэрэгшэ зуун жэлэй ...лгэрһэн социализмын агуухэ үзэл суртал мүнөө Гер... Демократическа Республикада ниитын дэбжэлтын үнэхөөрөө ...ьна хүсэн болонхой. Национальна фронддо нэгэдэһэн СЕПГ-гэй ...ическа партинуудай, ниитын организацинуудай, бүхы ажалшан ...оригжолто ажал ябуулгын ашаар эдэ үзэл суртал респуб... ...дэр бүриин бодото байдалда бүри үргэнөөр ба һайнаар бэелнэ. ...ажабайдалда социализм бүхөөр, эсэслэн тогтоо. Германиин Де... ...еска Республиканн газар дээрэхи гүн ехэ социальна шэнэд... ...Европодохи социальна дэбжэлтын, эб найрамдалай, аюулгүй ...хуби заяанда тусгаар шухала удха шанартай.

...иализм ба коммунизм байгуулха, мүн уласхоорондын политикын ...уудалнуудаар нэгэн адли һанал бодол ба ябуулгануудаараа Со... ...юзай Коммунис партиин ба Германиин Социалис нэгэдэмэл ...СССР-эй ба ГДР-эй арадуудай бата холбоотой байһанда со... ...мунистнууд, манай Эхэ ороной бүхы ажалшад гүнзэгы ехээр һа... ...анги байдаг. СССР ба ГДР хоёрой хоорондохи улам хүгжэжэ ...арилсаа холбоон, материальна ба оюун бодолойнгоо баялигуудые ...алсалга манай арадуудай хүсэ шадалай ургаха, байдалай һай... ...ухала эшэ үндэһэн гэжэ совет хүнүүд тоолоно.

...СС-эй, бусад аха дүү партинуудтай нягта жагсаалтайгаар ябуул... СЕПГ хадаа марксизм-ленинизмын гол ёһонуудта үндэһэлэн, ...коммунис хүдэлөөнэй нягта жагсаал хангахын түлөө тэмсэ... ...ын хэрэгтэ эрхим туһа нэмэри оруулна, коммунизмда эсэргүү... ...баруунай ба «зүүнэй» ревизионизмын үзэл бодолые шууд сэ... ...шэлнэ.

...ээтэ нүхэдүүд, империализмын, милитаризмын ба үһөө нэхэхые ...шэдэй һанаашалгануудта эсэргүүсэн, эб найрамдалай, демокра... ...социализмын түлөө тэмсэлдэ манай партиин, бүхы совет арадай ...шье хамта ябаха байһан тухай найдуулгые хүлеэн абыт. Ма... ...инуудай ба гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа холбоо хододоол ..., гүнзэгырүүлжэ байхын тулада шухала бүхы юумэ хэхэбди. ...шиидэнги байлгые Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV ...хүсэтэйгөөр лаблаһан байна.

...-эй ажалшадай түрүү, марксистско-ленинскэ отряд бологшо Гер... Социалис нэгэдэмэл партида алдар соло!

...маниин Демократическа Республикын газар дээрэ социализм ба... ...албаржа байг лэ!

...СС-эй ба СЕПГ-гэй, СССР-эй ба ГДР-эй арадуудай хоорондохи ...хани барисаан, аха дүүгэй харилсаа холбоон мандаха болто...

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН

ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

СОВЕТ ДЕМОКРАТИИН ШЭНЭ ИЛАЛТА

РСФСР-эй Верховно Соведэй һунгалтын дүнгүүд

РСФСР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй һунгалтын дүнгүүд тухай бүрин мэдээнүүдые һунгуулиин Центральна комисси тунхаглаа.

Һунгуулиин кампани хадаа совет хүнүүдэй политическэ ба ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда, КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ, шэнэ түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэл хэхэ уряатайгаар үнгэрөө. Коммунис партиин ленинскэ хараа шугамаар дабшаха, өөһэдынгөө шэн зоригто ажалаар манай ороной хүсэ шадалые бэхижүүлхэ хэлбэришэгүй дура хүсэлтэй байһанаа Россин Федерациин ажалшад коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата бэхи нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө нэгэн һаналтайгаар дуугаа үгэжэ, элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Һунгагшадай списогүүдтэ 85.153.877 хүн оруулагдаһан байгаа, тэдэнэй 85.105. 630 хүниинь гү, али 99,94 процентнь дуугаа үгэлгэдэ хабаадаа.

Депутадуудта кандидадуудай түлөө 84.971.410 һунгагша дуугаа үгөө, энэнь 99,84 процент болоно. Кандидадуудые һунгахаяа арсажа, 133,911 һунгагша гү, али 0,16 процентнь дуугаа үгөө. Бүхы 894 һунгуулиин округто һунгагдаха зүбшөөлөө үгэһэн кандидадууд дуунай тон олонхиие абажа, депутадуудаар һунгагдаа.

Совет демократиин илан мандалгые, Советскэ Союзай Коммунис партиие тойрон Россин Федерациин арадуудай бата нягтаар жагсанхай байһые РСФСР-эй Верховно Соведэй һунгалта шэнэ хүсэтэйгөөр харуулаа. XXIV съездын хараалһан партиин хараа шугам һунгалтын үедэ бүгэдэ арадай һайшаалда хүртөө.

(ТАСС).

РСФСР-эй НАЙМАДАХИ ЗАРЛАЛАЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДУУДАЙ СПИСОК

Буряадай АССР

Клобукова Светлана Васильевна, Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын заводой радиомонтажница. Улаан-Үдын округ.

Продайвода Константин Матвеевич, КПСС-эй Буряадай обкомой хоёрдохи секретарь. Прибайкальска округ.

Семенов Бато Семенович, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ. Октябрьска округ.

Трубицын Евгений Георгиевич, РСФСР-эй автомобильна транспортын министр. Забайкальска округ.

Цыремпилова Гомбо-Цырен Гончиковна, Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон. Сэлэнгын округ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын дүнгүүд тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин Центральна комиссиин

МЭДЭЭСЭЛ

1971 оной июниин 13-най воскресенидэ Буряадай Автономито Совет Социалис Республика дотор Буряадай АССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй һунгалта болоһон байна.

Һунгуулиин бүхы участогуудаар дуугаа үгэлгэ нютагай сагаар үглөөнэй 6 часта эхилээд, үдэшын 10 часта дүүрээ. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй һунгалта КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдээр ажалшадай дунда үүсхэгдэһэн политическэ ба ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрбэ. Һунгагшад хаа хаанагүй тон эдэбхитэйгээр, эмхитэйгээр хабаадаа.

Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхын тула һунгуулиин 137 округ эмхидхэгдэһэн байгаа. Буряадай АССР-эй долоодохи зарлалай Верховно Соведэй һунгалтатай жэшэбэл, һунгуулиин округуудай тоо 10 округоор нэмээ.

Һунгуулиин Центральна комисси Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын дүнгүүд тухай хүсэд бүрин мэдээнүүдые һунгуулиин бүхы окружной комиссинуудһаа абаа.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудые һунгалгада бүхы һунгагшадай 99,91 процентнь хабаадаба.

Һунгуулиин бүхы округуудаар һунгалтада хабаадаһан бүхы һунгагшадай 99,77 процентнь Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудта дуугаа үгэһэн байна. Дуугаа үгэлгэдэ хабаадаһан бүхы һунгагшадай 0,23 процентнь депутадуудта кандидадуудые һунгахаяа арсажа дуугаа үгөө. Үнэнтэ бэшэ бюллетень байгаагүй.

Һунгуулиин Центральна комисси һунгуулиин округ бүхэнһөө ороһон материалнуудые хаража үзөөд, һунгуулиин бүхы 137 округ дотор Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ һунгагдаһан депутадуудые «Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхэ тухай Дүримэй» 38-дахи статьягай үндэһөөр бүридхэлдэ абаа.

Һунгагдаһан бүхы депутадууд хадаа коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй эрхим түлөөлэгшэд болоно. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай дунда 57 хүдэлмэришэн ба колхозник гэхэ гү, али 41,61 процентнь, 44 эхэнэр гэхэ гү, али 32,12 процентнь, КПСС-эй 91 гэшүүн ба гэшүүндэ кандидадууд гэхэ гү, али 66,42 процентнь, партийнабэшэ 46 хүн гэхэ гү, али 33,58 процентнь. Һунгагдаһан депутадуудай дундаһаа 16 хүн гэхэ гү, али 11,68 процентнь 30 хүрэтэр наһатан, 12 хүн гэхэ гү, али 8,76 процентнь ВЛКСМ-эй гэшүүд болоно.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай 63,50 процентнь үнгэрэгшэ зарлалай депутадууд байһан.

Һунгагдаһан депутадуудай список доро тунхаглагдаба.

Буряадай АССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведтэ һунгагдаһан депутадуудай СПИСОК

УЛААН-ҮДЭ ХОТО
СОВЕТСКЭ РАЙОН

Сыренов Александр Сергеевич, Улаан-Үдэ городой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, Лазовско 1-дэхи округ.

Ямпилов Баудоржа Базарович, Буряадай АССР-эй Композиторнуудай союзай правлениин түрүүлэгшэ, Серовско 2-дохи округ.

Дапдарова Роза Цыреновна, 2-дохи ательегэй хубсаһа эсхэгшэ, Свердловско 3-дахи округ.

Маслов Константин Ефимович, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь, Советскэ 4-дэхи округ.

Щёкотов Иннокентий Кузьмич, «Правда Бурятии» газетын редактор, Некрасовска 5-дахи округ.

Шарапова Таисия Васильевна, Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой электро-гагнууршан, Ранжуровска 6-дахи округ.

Завгородняя Мария Федосеевна, Буряадай АССР-эй нютагай промышленностиин министр, Борсоевско 7-дохи округ.

Рудская Татьяна Павловна, Улаан-Үдын «Электромашина» заводой изолировщица, Левобережнэ 8-дахи округ.

Болотов Алексей Родионович, Улаан-Үдын шэлэй заводой директор, Шэлэй заводой 9-дэхи округ.

Чечерин Валентин Николаевич, сэрэгэй алба хаагша, Вагжановска 10-дахи округ.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМЫН ТУГ ДОРО

СЕПГ-гэй VIII съезд

БЕРЛИН. (ТАСС-ай тусхай корр). СЕПГ-гэй гэшүүд, ГДР-эй бүхы ажалшад, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай аха дүү партинууд ба арадууд Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин VIII съездын хүдэлмэриие угаа ехэ анхаралтай, һонирхолтойгоор хаража байна. Энэ съездэдэ бүхы түбинүүдэй коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай 90 гаран делегациин хабаадажа байһан ушар уласхоорондын коммунис хүдэлөөн дотор СЕПГ-гэй тон хүндэтэй байһые, арадуудай социальна дэбжэлтын, эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлэй хамтын хэрэгтэ тэрэнэй хубитаяа ехээр оруулжа байһые мэдэрһэн ябадалай эли тодо гэршэ болоно. Энэ ехэ хуралдаанда дэлхэйн коммунис, хүдэлмэришэнэй ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй олон отрядуудай түлөөлэгшэдэй хабаадажа байһаниинь СЕПГ-гэй съездые онсо ехэ удха шанартай болгоно.

Июниин 16-най үглөөнэй заседаниие СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Г. Грюнеберг хүтэлбэ.

СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Э. Хонеккерые, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдые КПСС-эй делегациин толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневые, аха дүү партинуудай делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэдые делегадууд ба айлшад шанга, хани халуун альга ташалгаар угтаа.

Съезд дээрэ СЕПГ-гэй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл, СЕПГ-гэй Центральна шалгалтын комиссиин элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ үргэлжэлбэ. Делегадууд ГДР-эй саашанхи хүгжэлтын түсэбүүдые, партиин болон ороной үмэнэхи ээлжээтэ зорилгонуудые тодорхойгоор, бүхы талаарнь зүбшэн хэлсэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ үгэ үгтэбэ. Съездын делегадууд ба айлшад хүл дээрээ байжа, КПСС-эй делегациин толгойлогшые нэрьемэ удаан альга ташалгаар угтан амаршалаа.

«Хани барисаан!», «КПСС мандаха болтогой!», «Ура!» гэһэн юрөөлэй үгэнүүд зал дотор зэдэлнэ.

Буряадай АССР-эй аймагуудай, городуудай, районуудай (Улаан-Үдэ хотын), сельскэ, поселково ба сомонуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй 1971 оной июниин 13-най һунгалтын дүнгүүд тухай

МЭДЭЭСЭЛ

Буряадай АССР-эй аймагуудай, городуудай, районуудай (Улаан-Үдэ хотын), сельскэ, поселково ба сомонуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй һунгалтын үедэ дуугаа үгэлгын үрэ дүн тухай мэдээнүүд аймагуудай, Улаан-Үдэ хотын Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдһээ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ абтаа.

19 аймагай, 5 городской, 3 районно (Улаан-Үдэ хотын), 160 сельскэ, сомоной ба 13 поселково ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгалта үнгэргэгдөө.

Һунгалтын үеэр дуугаа үгэлгэдэ: аймагай Соведүүдтэ — бүхы һунгагшадай 99,93 процентнь, Улаан-Үдын горсоведтэ — 99,86 процентнь, аймагуудта мэдэлтэй городуудай Соведүүдтэ — 99, 93 процентнь, Улаан-Үдэ хотын районно Соведүүдтэ — 99, 86 процентнь, сельскэ, сомонуудай Соведүүдтэ — 99, 95 процентнь, поселково Соведүүдтэ — 99,84 процентнь хабаадаа.

Депутадуудта кандидадуудай түлөө: аймагай Соведүүдтэ — дуугаа үгэлгэдэ хабаадаһан бүхы һунгагшадай 99,38 процентнь, Улаан-Үдын горсоведтэ — 99,74 процентнь, аймагуудта мэдэлтэй городской Соведүүдтэ— 99,64 процентнь, Улаан-Үдэ хотын районно Соведүүдтэ — 99,78 процентнь, сельскэ, сомоной Соведүүдтэ — 99,65 процентнь, поселково Соведүүдтэ — 99.78 процентнь дуугаа үгэһэн байна.

Депутадуудта кандидадуудые һунгахаяа арсажа дуугаа үгэһэниинь: аймагуудай Соведүүдтэ — 0,62 процент, Улаан-Үдын горсоведтэ — 0,26 процент, аймагуудта мэдэлтэй городской Соведүүдтэ — 0,36 процент, Улаан-Үдэ хотын районно Соведүүдтэ — 0,22 процент, сельскэ, сомонуудай Соведүүдтэ — 0,35 процент, поселково Соведүүдтэ — 0,22, процент байба.

Үнэнтэ бэшэдэ тоологдоһон бюллетень байгаагүй.

Тиимэ болохолоороо, һунгагшад бултадаа шахуу, тон үсөөхэн хүнүүдһээ бэшэниинь, һунгалтада хабаадаһан, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидадуудта нэгэ һаналтайгаар дуугаа үгэһэн байна.

Буряадай АССР-эй аймагуудай, городуудай, районно (Улаан-Үдэ хотын), сельскэ, поселково ба сомонуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ дүн хамта 8222 хүн һунгагдаа.

Депутадуудай дундаһаа 4909 хүдэлмэришэд ба колхознигууд гэхэ гү, али 59,71 процентнь, 3542 эхэнэр гэхэ гү, али 43,08 процентнь, КПСС-эй 3458 гэшүүн ба гэшүүндэ кандидат гэхэ гү,али 42,06 процентнь, партийнабэшэ 4764 хүн гэхэ гү, али 57,94 процентнь болоно. Һунгагдаһан депутадуудай дунда 1796 хүн гэхэ гү, али 21,84 процентнь 30 хүрэтэр наһатан, 1148 хүн гэхэ гү, али 13,96 процентнь ВЛКСМ-эй гэшүүд бии.

Һунгалта тухай дүримэй хазагайруулагдаһанһаа уламжалан, Баунтын аймагай Бамбуйска сельскэ Соведэй һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин хоёр округтохи һунгалта үнэнтэ бэшэ гэжэ мэдэрэгдээ. «Буряадай АССР-эй аймагуудай, городуудай, городуудтахи районуудай, сельскэ, поселково ба сомонуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй һунгалта үнгэргэхэ тухай Дүримтэй» зохилдуулан, эдэ округуудта һунгалта дахин болохо байна.

Нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгэ

...э нүхэд!
...э ханинар!

...кэ Союзай Коммунис партиин КПСС-эй Центральна Коми... ...лгабариие дүүргэлтэ болгон, ...аха дүү Нэгэдэмэл социа... ...иин VIII съездэдэ хабаадажа ...бүхы нүхэдтэ коммунис ...дамжуулна! Мүн энэ амар... ...танай партиин гэшүүн бү... ...Германиин Демократическа ...ын эрхэтэн бүхэндэ хан... ...

...эй Центральна Комитедэй ...элидхэл хэһэн ЦК-гай Нэ... ...кретарь нүхэр Эрих Хонек... ...ын элидхэлые манай деле... ...ц хани нүхэдэйнгөө бүтээ... ...арнь, бэелүүлхэ түсэбөөрнь ..., айхабтар һонирхон шаг... ...йна. Танай партиин мүнөө ...айгаа съезд ГДР-тэ социа... ...гуулха хэрэгтэ ехэ шата ...айһаниинь дамжаггүй.

...иин Нэгэдэмэл социалис ... жэлэй туршада айхабтар ...хээ, энээгээрээ омогорхохо ...оморхохо байна. Немец хү... ...эн хүдэлөөнэй элитэ түлөө... ...коммунист Вильгельм Пик ...оциал-демократ Отто Гроте... ...эгшэдэй хани нэгэдэл ...ай хоёр отрядай таһар... ...ани холбооё батадхажа, та... ...иин һүр һүлдэ болоһон юм. ...ие байгуулһан ушар Герма... ...үдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ...айхабтар ехэ удха шанартай ...литическэ сэсэн мэргэн бодо... ...дүн мүн болоһон байна. Энэ ...римтын шиидхэхы шухала ...нартай байһаниинь ГДР-эй ...гжэлтөөр танай орондохи со... ...байгуулалтада туйлагдаһан гайхамшагта амжалтануудаар баталагдаа.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүреөтэ жэлнүүдтэшье совет хүнүүд Германиин ажалшадые гэмтэ гитлеровскэ һүрэгтэй хэзээшье адлидхадаггүй байгаа. Фашизмда эсэргүүсэхэ эрмэлзэл немец газар дээрэ огтолон үгы болоогүй, подпольно бүлэгүүд болон түрмын каземадуудта ерээдүйн Германиин һүлдэ зүрхэниинь сохилон байна гэжэ этигэдэг бэлэйбди. Тиигээд энэмнай буруу бэшэ байгаа бэшүү! Германиин хүн зоной олонхинь фашизмын үзэл бодолдо забхайруулагдан, нүлөөндэнь ороһон байгаа. Тиин дайнай һүүлээр, балмад ябадалта нацистнуудай һандаргаһан орон дотор, Германида шэнэ, социалис общество байгуулха гэһэн бодол бэелүүлхэнь бэрхэтэй гү, али хэзээ нэгэтэ ерээдүйдэ бэелүүлэгдэхэ бодол мэтээр олон зондо һанагдадаг бэлэй. Гэбэшье немец коммунистнууд, эрэлхэг зоригто революционернүүд Карл Либкнехт, Роза Люксембург болон Эрнст Тельманэй хэрэгые үргэлжэлүүлэгшэд немец арадай түрүү хүсэндэ этигэдэг байгаа. Революционно хэрэгтээ үнэн сэхэ байһан тэдэнэр түрүү социал-демокрадуудтай нэгэдэжэ, Эхэ оронойнгоо хуби заяанай түлөө харюусалгые бэе дээрээ эрэлхэгээр даажа абаад, ажалшадые өөһэдынгөө һайхан зорилгоор зоригжуулжа, эрхим һайн ерээдүйн түлөө тэмсэлдэ арад зониие бодхоожо шадаһан байха юм. Эльбын нүгөө эрьедэ һуурижаһан хүсэ, дүй дүршэл ехэтэй ангиин дайсантай нюураараа тулгаад байбашье, тэдэнэр Германиин Демократическа Республика гэжэ социалис гүрэниие түүхэтэ богонихон болзор соо байгуулжа, айхабтар ехэ удха шанартай зорилго нэрэ түрэтэйгөөр шиидхэһэн байна.

Энэмнай, нүхэд, үнэхөөрөө баатаршалга гээшэ. Тэрэниие бэелүүлһэн немец коммунистнууд өөрынгөө арадай, бүхы дэлхэй дээрэхи ангиингаа талаар аха дүүнэрэй, революционно тэмсэлээр нүхэд болоһон хүнүүдэйнгээ зүгһөө хүндэлэгдэхэ ёһоороол хүндэлэгдэнэ.

Маркс, Энгельс, Ленинэй үнэн зүб, илагдашагүй агууехэ һургаалаар зэбсэгжэһэн Германиин Нэгэдэмэл социалис парти ямар ушарһаа амжалта туйлажа шадааб гэхэдэ, түбхын түрүүндэ тэрэ немец хүдэлмэришэн ангиин эрхим хүбүүд, басагадые өөрынгөө зэргэдэ жагсаагаа. Танай парти ороной бүхы түрүү парти болон организацинуудые национальна фронт дотор нэгэдүүлхэ гэһэн холын хараата политика бэелүүлһэнэйнгээ ашаар обществын бүхы эдэбхитэй хүсэнүүдые эб найрамдалай, демократическа хубилалтын, социалис байгуулалтын үндэһөөр нэгэдүүлжэ шадаһан байна. ГДР-эй коммунистнууд һайн һайхан үзэл бодолтой байһаараа, һүр жабхаланта үйлэ хэрэг бэелүүлжэ байһаараа залуу үетэнэй ухаан бодолые, зүрхэ сэдьхэлыень буляан абажа шадаа юм. Энэмнайл, нүхэд, илангаяа сэгнэмээр. Юундэб гэхэдэ, залуушуулнай манай хэрэгые үргэлжэлүүлжэ, гүйсэд илалтада хүрэтэр абаашаха ёһотой ха юм.

Уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ СЕПГ-гэй нэрэ хүндэнь үшөө ямар ушарһаа үндэр дээрэ байнаб гэхэдэ, шалгагдамал марксист-ленинецүүд, хүдэлмэришэн ангиин үнэн сэхэ түлөөлэгшэд, фашизмда эсэргүү, социализмын түлөө тэмсэлдэ хатуужаһан хүтэлбэрилэгшэд партиие толгойлһон, мүнөөшье толгойлжо байна. Бүхы эршэ хүсөө, асари ехэ политическэ бүхы дүршэлөө немец ажалшадай хэрэгтэ, социализмын хэрэгтэ зорюулһан нүхэр Вальтер Ульбрихт ГДР-эй ажалшадай, тэдэнэй бүхы хани нүхэдэй айхабтар гүнзэгы хүндэлэл, баясхаланда хүртэһэн байна. Фашизмда эсэргүүсэн хатуу зоригтойгоор тэмсэһэн, республикын партийна болон гүрэнэй байгуулалтын элитэ ехэ эмхидхэлшэ, манай хүндэтэ хани, нүхэр Эрих Хонеккер коммунистнуудай, ГДР-эй бүхы ажалшадай этигэл найдабарида мүн лэ хүртөө юм.

Танай партиин үшөө нэгэ габьянь юун бэ гэхэдэ, обществые социалис ёһоор шэнэдхэн хубилгаха ехэшье, хэсүү шангашье ажалай үедэ танай парти марксистско-ленинскэ үзэл бодолоор зэбсэгжэһэн, хүдэлмэришэн ангида хизааргүй үнэн сэхэ, социалис интернационализмын үзэлые батаар баримталдаг гайхамшаг партийна хүтэлбэрилэгшэдые дэбжүүлжэ, хүмүүжүүлжэ, хатуужуулжа шадаһан байна. Мүнөө танай партиин ЦК-гай Политбюроһоо эхилээд, эхин партийна организацинууд хүрэтэрхи бүхы шатануудтань иимэ кадрнууд бии.

Нүхэд! Эдэ үдэрнүүдтэ таанар партиин хүдэлмэриин, гүрэнэй болон социалис обществын хүгжэлтын саашанхи хараа шугамые тодорхойлжо байнат. Тиихэдээ танай партиин урдахи съездүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлһэнэй үндэһөөр туйлагдаһан һүүлэй жэлнүүдэй ехэ амжалтануудта түшэглэхэ аргатайт. Партийна байгуулалтыншье талаар, экономикодошье, социалис гүрэн түрые хүгжөөлгэдэшье ехэ юумэн хэгдээ.

Бидэнэр ГДР-тэ олон дахин ерээбди. Тиигээд танай республикада ерэхэ бүридөө үнинэйнгөө һайхан нүхэртэй уулзаһан мэтэ байдаг. Урдань хаража, нюдэеэ, үрэ зүрхээ баясуулһан юумэеэ дахин харанабди. Мүн ерэхэ бүхэндөө шэнэ зүйлнүүдэй бии болоһые ажаглажа, танай партиин, ГДР-эй бүхы арад зоной орьёлмо ажабайдалай тодоор сохилжо байгаа һудалые элеэр мэдэрдэгбди.

Германиин Демократическа Республика ехэшье, алдарташье зам дабажа гараа. Тэрэнэй тогтонижоролго, хуушанай хархис хүсэнүүдһээ һалажа холодолгонь бэлэн хэрэг бэшэ байгаа. Социалис байгуулалтаар олдоһон амжалта бүхэн айхабтар шанга тулалдаагаар, үһөө нэхэгшэд болон империалистнуудай хорото аашануудта эсэргүү хурса тэмсэлээр туйлагдаа. Гэбэшье агууехэ Гётын эрхим һайнаар хэлэһэнэй ёһоор, «ажабайдалай, эрхэ сүлөөгэй түлөө үдэр бүри байлдаанда оролсодог хүн лэ ажаһууха, жаргаха эрхэтэй».

Ниитын шэнэ байгуулалта ГДР-тэ батаар, хэтэ мүнхэдөө һууриижаа. Олон миллион немец ажалшад тэрэнэй булюу талыень ойлгон сэгнэдэг. Дарлалта мүлжэлгэ үгы хэгдээ, ажалгүй байха ябадал усадхагдаа, социальна талаар хүнэй нэрэ хүндые доромжолхо ябадал усадхагдаа. Сүлөөтэ зохёохы ажал юун гээшэб, үглөөдэрэйнгөө ерээдүй һайхан байдалда гүйсэд этигэнги байха гээшэ юун бэ гэжэ ГДР-эй ажалшад үдэр бүриингөө дүршэлһөө мүнөө һайн мэдэнэ. Арад зон шэнэ байгуулалтые зохёон эмхидхэгшэнь, ажабайдалайнгаа ёһото эзэниинь болоо. Энэ байгуулалта жэлһээ жэлдэ батажана, саашадаашье батажан хүгжэхэ юм.

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта).

Буряадай АССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведтэ һунгагдаһан депутадуудай

СПИСОК

(Үргэлжэлэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНО РАЙОН

Бизюкин Николай Игнатьевич. Буряадай АССР-эй коммунальна ажахын министр, Шишковско 11-дэхи округ.

Баранов Александр Михайлович, Улаан-Үдын локомотивна депогой электровозой машинист, Железнодорожно 12-дохи округ.

Пастухов Фёдор Сергеевич, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй түрүүлэгшэ, Лысогорско 13-дахи округ.

Миронов Ким Дмитриевич, Буряадай хүдөө ажахын институдай ректор, Горьковско 14-дэхи округ.

Беляков Анатолий Михайлович, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь, Пушкинска 15-дахи округ.

Еремина Екатерина Николаевна, Улаан-Үдын ТЭЦ-эй турбинын машинистын туһалагша, Красноармейскэ 16-дахи округ.

Медведев Иван Степанович, Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын заводой директор, Мухинска 17-дохи округ.

Елаева Таисия Михайловна, Улаан-Үдэ хотын 42-дохи дунда һургуулиин багша, Аршаанай 18-дахи округ.

Модогоев Андрей Урупхеевич, КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь, Индустриальна 19-дэхи округ.

Асеев Анатолий Семенович, Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив вагон заһабарилгын заводой начальник, Орешковскэ 20-дохи округ.

Бузаева Светлана Владимировна, Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив вагон заһабарилгын заводой шэрэм шудхалгын цехэй хэбшэн, Комсомольско 21-дэхи округ.

Федоренко Елена Николаевна, барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын штукатур-шэрдэгшэ, Заводской 22-дохи округ.

Баранникова Дарима Алексеевна, Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой механическа цехэй токарь, Энергетическэ 23-дахи округ.

Потеряхин Владимир Петрович, Улаан-Үдын ашаанай автотранспортна 1-дэхи предприятиин шофер, Дээдэ-Онгостойн 24-дэхи округ.

Маханчеева Лариса Васильевна, Улаан-Үдын Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой шэрдэгшэ, Гарнаевска 25-дахи округ.

Протасова Людмила Васильевна, Улаан-Үдын Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой газо гагнууршан, Краснодонско 26-дахи округ.

Маханов Маэн Фёдорович, ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь, Пролетарска 27-дохи округ.

Бирюков Владимир Георгиевич, КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь, Чайковскиин 28-дахи округ.

ОКТЯБРЬСКА РАЙОН

Неверкеева Екатерина Георгиевна, Улаан-Үдын трикотажна фабрикын туршалгын цехэй нэхэгшэ, Заудинска 29-дэхи округ.

Убеев Вадим Прокопьевич, КПСС-эй обкомой барилгын таһагые даагша, Геологическа 30-дахи округ.

Пивоваров Николай Буинович, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, Телецентрэй 31-дэхи округ.

Башинова Ольга Харлампьевна, Улаан-Үдын нооһо угаалгын фабрикын сортологшо, Һургуулиин 32-дохи округ.

Шангин Иван Федорович, барилга-хабсаралгын 1-дэхи управлениин бригадир, Солнечно 33-дахи округ.

Дмитриева Екатерина Константиновна, Улаан-Үдын Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ нарин сэмбын фабрикын нэхэгшэ, Фабрична 34-дэхи округ.

Филиппов Василий Родионович, СССР-эй Наукануудай Академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай Президиумэй түрүүлэгшэ, Павловска 35-дахи округ.

Хананова Людмила Иннокентьевна, Буряадай мебельно-модо болбосоруулгын комбинадай модо хюрөөдэлгын цехэй станочница, Лесозаводской 36-дахи округ.

Восканянц Константин Арташесович, Буряадай барилгын управлениин начальник, Жердевскэ 37-дохи округ.

Чукаев Александр Дмитриевич, КПСС-эй Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретарь, Октябрьска 38 дахи округ.

Шитиков Юлий Васильевич, Улаан-Үдын Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай директор, Мяханай комбинадай 39-дэхи округ.

Еремин Георгий Андреевич, Буряадай АССР-эй хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалгын министр, Южнэ 40-дэхи округ.

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГ

Михайлов Николай Никитович, Баргажанай аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, Баргажанай 41-дэхи округ.

Альцман Клавдия Павловна, КПСС-эй Буряадай обкомой хүнгэн, эдэй хоолой промышленностиин болон худалдаа наймаанай таһагые даагша, Баргажан-Адагай 42-дохи округ.

Юринский Петр Яковлевич, Баргажанай леспромхозой тракторист, Байгалай 43-дахи округ.

Большаков Владимир Георгиевич, Буряадай АССР-эй мелиорацин ба уһанай ажахын министр, Үрээгэй 44-дэхи округ.

Раднаев Лев Будаевич, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Уланай 45-дахи округ.

БАУНТЫН АЙМАГ

Мендсева Екатерина Васильевна, «Заветы Ленина» колхозой үсхэбарилдаг фермын бригадир, Багдаринай 46-дахи округ.

Щеголихин Юрий Иванович, Буряадай геологическа управлениин начальник, Ципиканай 47-дохи округ.

БЭШҮҮРЭЙ АЙМАГ

Сахьянов Владимир Афанасьевич, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, Бэшүүрэй 48-дахи округ.

Пластинин Александр Васильевич, КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой нэгэдэхи секретарь, Партизанска 49-дэхи округ.

Филиппов Григорий Васильевич, Охин-Булагай совхозой механизатор, Охин-Булагай 50-дахи округ.

Дармаева Сыбжидма Дармаевна, Бодонгуудай совхозой үхэршэн, Шэбэртын 51-дэхи округ.

Плюснина Аграфена Федоровна, «Победа» колхозой һаалишан, Бага-Куналейн 52-дохи округ.

Могнонов Марк Могзоевич, Буряадай АССР-эй Верховно сүүдэй түрүүлэгшэ, Ара-Хэрээтын 53-дахи округ.

ЗЭДЫН АЙМАГ

Потепалов Александр Романович, КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь, Ториин 54-дэхи округ.

Семенов Бато Семенович, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, Оёорой 55-дахи округ.

Сахняева Мария Георгиевна, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой хонишон, Борьёогой 56-дахи округ.

Жаргалов Сандык Базарович, Зэдын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, Петропавловска 57-дохи округ.

Хомутов Борис Павлович, Ленинэй орденто Борьёогой совхозой директор, Дэрэстэйн 58-дахи округ.

Жалсараев Дамба Зодбич, Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой союзай правлениин түрүүлэгшэ, Зэдын 59-дэхи округ.

ЯРУУНЫН АЙМАГ

Гугняк Яков Анисимович, Забайкальска сэрэгэй округой сэрэгүүдые командалагшын нэгэдэхи орлогшо, Нарһатын 60-дахи округ.

Цыбенова Дулма Чимитовна, «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон, Эгэтын 61-дэхи округ.

Албашеев Константин Андаевич, КПСС-эй Яруунын райкомой нэгэдэхи секретарь, Гүндын 62-дохи округ.

Дарханов Виктор Улаханович, «Комсомольский» совхозой директор, Витимэй 63-дахи округ.

ЗАГАРАЙН АЙМАГ

Ендонов Чимит Вампилович, Буряадай АССР-эй финансын министр, Загарайн 64-дэхи округ.

Соколов Николай Филиппович Шулуутайн леспромхозой бага комплексно бригадын бригадир, Бэрээнэй 65-дахи округ.

Матвеева Зинаида Никитична, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан, Дээдэ-Элхиин 66-дахи округ.

Скубаренко Евгений Николаевич, КПСС-эй Загарайн райкомой нэгэдэхи секретарь, Элхиин 67-дохи округ.

Кораблев Аркадий Иванович, «Забайкаллес» комбинадай начальник, Горхоной 68-дахи округ.

Хабалов Михаил Михайлович, Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай министр, Шэнэ-Элхиин 69-дэхи округ.

Спиридонова Степанида Егоровна, Онохойн совхозой гахайшан, Хурбын 70-дахи округ.

Аяндуева Валентина Жанаевна, Онохойн модоной комбинадай модо хюрөөдэлгын цехэй станочница, Онохойн 71-дэхи округ.

Гончиков Дугаржаб Джалсанович, Буряадай АССР-эй сэрэгэй комиссар, Доодо-Тайлсын 72-дохи округ.

ЗАХААМИНАЙ АЙМАГ

Ваиров Гармажап Бальжанович, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай директор, Закаменскын централъна 73-дахи округ.

Титов Виктор Иванович, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай Холтосоной руднигай проходчик, Закаменскын заводской 74-дэхи округ.

Цибудеев Циден Цибудеевич, «Буряад үнэн» газетын редактор, Санагын 75-дахи округ.

Эрдынеев Цырендоржи Будаевич, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, Цахирай 76-дахи округ.

Михеев Николай Батович, КПСС-эй Захааминай райкомой нэгэдэхи секретарь, Михайловкын 77-дохи округ.

Шагжеева Ринчин Сосоровна, Баян-Голой совхозой мал адуулагша, Баян-Голой 78-дахи округ.

КАБАНСКЫН АЙМАГ

Никонова Мария Петровна, Байгалай совхозой һаалишан фермын бригадир, Кабанскын 79-дэхи округ.

Хмелев Алексей Иванович, Кабанскын совхозой директор, Твороговско 80-дахи округ.

Цыденжапов Бадмацырен Цыбикович, Буряадай АССР-эй прокурор, Тресковско 81-дэхи округ.

Титов Василий Иннокентьевич, КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь, Щергинскэ 82-дохи округ.

Харжеева Елизавета Баяндаевна, Ойморой совхозой һаалиин фермые даагша, Байгал-Худариин 83-дахи округ.

Дмитриев Сергей Семенович, Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр, Ойморой 84-дэхи округ.

Попов Валерий Дмитриевич, Тимлюйн цементын заводой энергоцехэй электрослесарь, Каменска заводской 85-дахи округ.

Асеев Леонид Семенович, профсоюзуудай Буряадай областной Соведэй түрүүлэгшэ, Каменска поселково 86-дахи округ.

Каневская Нина Павловна, Сэлэнгын барилга-хабсаралгын 8-дахи управлениин шулуушан, Сэлэнгын 87-дохи округ.

Бардонов Александр Бадалаевич, КПСС-эй Буряадай обкомой партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин таһагые даагша, Вилюйскэ 88-дахи округ.

Качин Михаил Данилович, Мысовая станциин локомотивна деподой машинист-инструктор, Бабушкинска 89-дэхи округ.

Жихарева Надежда Федоровна, Байгалай модоной баазын модо хюрөөдэлгын цехэй бригадир, Выдринскэ 90-дэхи округ.

ХЭЖЭНГЫН АЙМАГ

Лысов Валентин Федорович, КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь, Хэжэнгын 91-дэхи округ.

Раднаева Надежда Ринчинимаевна, Худанай совхозой ахалагша хонишон, Худанай 92-дохи округ.

Ангархаев Буда Дабаевич, КПСС-эй Хэжэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь, Чисаанын 93-дахи округ.

ХУРАМХААНАЙ АЙМАГ

Дагбаев Ким Дамдинович, КПСС-эй Хурамхаанай райкомой нэгэдэхи секретарь, Хурамхаанай 94-дэхи округ.

Хазагаев Иван Алексеевич, Буряадай АССР-эй гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ, Дэрээнэй 95-дахи округ.

Аюшиева Пуржима Бадмаевна, Аргатын совхозой хонишон, Аргатын 96-дахи округ.

ХЯАГТЫН АЙМАГ

Пирушкин Анатолий Иванович. Хяагтын 97-дохи округ.

Черныш Владимир Ильич, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, Ленинскэ 98-дахи округ.

Брылева Степанида Трифоновна, Хяагтын ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикын ээрэгшэ, Слободской 99-дахи округ.

Елизов Евлампий Федорович, КПСС-эй Хяагтын райкомой нэгэдэхи секретарь, Хяагтын-Адагай 100-дахи округ.

Гармажапова Мария Гомбожаповна, Ехэ-Нугын совхозой һаалишан, Хираанай-Адагай 101-дэхи округ.

Именохоев Андрей Абогоевич, Буркоопсоюзай правлениин түрүүлэгшэ, Хүдэриин 102-дохи округ.

Агафонов Иван Романович, «Родина» колхозой түрүүлэгшэ, Тамирай 103-дахи округ.

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГ

Калашников Кондрат Афанасьевич, КПСС-эй Буряадай обкомой захиргаанай органуудай таһагые даагша, Мухар-Шэбэрэй 104-дэхи округ.

Устинов Сергей Вахрамович, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Хонхолын 105-дахи округ.

Дашинимаева Самажап Дашинимаевна, «Эрдэм» совхозой хонишон, Түгнын 106-дахи округ.

Довгань Сергей Григорьевич, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй «Сельхозтехника» гэжэ республиканска нэгэдэлэй түрүүлэгшэ, Шэнэ-Заганай 107-дохи округ.

Конев Гавриил Михайлович, КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой нэгэдэхи секретарь, Суулгын 108-дахи округ.

АХЫН АЙМАГ

Унжуев Жамса Тулаевич, «Коммунизм» колхозой мал адуулагша, Ахын 109-дэхи округ.

ПРИБАЙКАЛИИН АЙМАГ

Мадыева Любовь Данцарановна, Буряадай АССР-эй элүүрые хамгаалгын министр, Горячинска 110-дахи округ.

Зинченко Иван Павлович, КПСС-эй Буряадай обкомой хүдөө ажахын таһагые даагша, Зырянска 111-дэхи округ.

Воротникова Екатерина Иннокентьевна, «Прибайкалец» колхозой һаалишан, Турунтаевска 112-дохи округ.

Шелковников Николай Ефимович, КПСС-эй Прибайкалиин райкомой нэгэдэхи секретарь, Ильинскэ 113-дахи округ.

Гуржей Лидия Тимофеевна, Таловска түмэр-бетон конструкциин заводой арматурна цехэй станочница, Таловска 114-дэхи округ.

ХОЙТО-БАЙГАЛАЙ АЙМАГ

Кондакова Наталья Иосифовна, «Рассвет» колхозой ан үсхэбэрилэгшэ, Хойто-Байгалай 115-дахи округ.

СЭЛЭНГЫН АЙМАГ

Раднаев Василий Санжанович, КПСС-эй Сэлэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь, Новоселенгинскэ 116-дахи округ.

Данзанова Долгор Дарижаповна, Сэлэнгын совхозой һаалишан, Сэлэн-Дүүмын 117-дохи округ.

Бадиев Александр Алексеевич, КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь, Тохойн 118-дахи округ.

Кванталиани Александр Александрович, Зүүн Сибириин түмэр харгын Улаан-Үдын отделениин начальник, Гусиноозерско 119-дэхи округ.

Хайдапов Петр Цырендашиевич, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Жаргалантын 120-дохи округ.

Аношин Василий Георгиевич, Гусиноозерско шахтоуправлениин 7/8 шахтын хүдэлмэришэн, Шахтинска 121-дэхи округ.

Медведева Графира Иосифовна, Гусиноозерско аймагай больницын главна врач, Первомайска 122-дохи округ.

ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГ

Саганов Владимир Бизьяевич, Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министр, Тоорын 123-дахи округ.

Митыпов Цыремпил Цыдыпович, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй телевидени ба радио дамжуулгын комитедэй түрүүлэгшэ, Хэрэнэй 124-дэхи округ.

Сагалуева Санжай Бадаршеевна, Саянанай совхозой гахайшан, Жэмһэгэй 125-дахи округ.

Максимов Логей Андриянович, «Сибиряк» колхозой түрүүлэгшэ, Түнхэнэй 126-дахи округ.

Таханов Александр Добшонович, КПСС-эй Түнхэнэй райкомой нэгэдэхи секретарь, Толтойн 127-дохи округ.

УЛААН-ҮДЫН АЙМАГ

Бутуханов Николай Васильевич, Буряадай АССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй министр, Гүрэльбын 128-дахи округ.

Базарова Цырма Базаровна, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын тугалшан, Ивалгын 129-дэхи округ.

Будаева Римма Цыдыповна, «Коммунизм» колхозой хонишон, Оронгын 130-дахи округ.

Малютин Федот Моисеевич, «Маяк» колхозой тракторист, Тарбагатайн 131-дэхи округ.

Шомоев Клим Кириллович, КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой нэгэдэхи секретарь, Жэрэмэй 132-дохи округ.

Черняков Иван Давыдович, Буряадай АССР-эй арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ, Хүйтэнэй 133-дахи округ.

ХОРИИН АЙМАГ

Дубровский Василиий Иванович, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, Хориин 134-дэхи округ.

Павлов Петр Михайлович, КПСС-эй Хориин райкомой нэгэдэхи секретарь, Ашангын 135-дахи округ.

Рекунова Елена Иннокентьевна, Дээдэ-Тайлсын совхозой һаалишан, Үдын 136-дахи округ.

Цыцыктуев Александр Найданович, Хурбын леспромхозой жолоошон, Тээгдын 137-дохи округ.

ТАДЖИГАЙ ССР. Вахшска талын колхоз болон совхозуудай поли дээрэ орооһо т... най баян ургаса ургажа байна. Курган-Тюбинскэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд бүришье баян ургаса хүлеэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой таряашад Бури Исмаилов, Бульбай Мирзоалиев гэ... тарянай шанар шалгажа байна.

ТАСС-ай фотохроника.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

ГҮРЭНЭЙ ҮШӨӨ НЭГЭ ТЭМДЭГ

Нэгэ жэлэй саада тээ, 1970 оной июниин 26-да АО3-315 сериин 8 түхэлэй электродвигательнүүдтэ шанарай талаар Гүрэнэй тэмдэг олгогдоһон байна. Эдэ электродвигательнүүд арадай ажахын элдэб һалбаринуудта хэрэглэгдэдэг.

«Электромашина» заводто байгша оной июниин эхеэр үшөө нэгэ баярлама, омогорхомо ушар болобо. Эрхим һайн шанартай продукцида Гүрэнэй тэмдэг олгодог тусхай комисси Улаан-Үдын «Электромашина» заводто дахин ерэжэ, шэнэ түхэлэй электродвигательнүүдэй технико-экономическа шэнжэ шанарые шалгажа, гүрэнэй тэмдэг олгохо асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

АО3-355 түхэлэй электродвигательнүүд хоёр жэлэй саада тээ заводто олоор бүтээгдэжэ эхилээ. Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ Москвагай электромеханическа заводой конструкторнуудай захёоһон чертежоор бүтээгдэжэ эхилһэн электродвигательнүүд элдэб эрхэ байдалда туршагдаа. Искусственна аргаар ехэ дулаан, ехэ хүйтэн температуратай болгогдоһон, агаарай эгээл ехэ, мүн эгээл бага даралтатай газарта хүдэлгэгдөө. Шэнэ сериин электродвигательнүүд Уласхоорондын электротехническэ комиссиин (МЭК) болон экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй (СЭВ) нормотой тааралдуулан бүтээгдэһэн юм.

Тэдэнэй илгаань юуб гэхэдэ, энергетическэ талаараа һайжаруулагдаа, шэгнүүр болон хэмжүүрынь бага болгогдоо. Эдэ двигательнүүд хоёр жэлэй туршада арадай ажахын элдэб һалбаринуудта ашаглагдаһан байна. Тэжээлэй болон эдеэ хоолой дабһа малтан абадаг комбинадуудай шахтануудта, Москвагай «Серп и Молот» заводто, ондоошье предприятинуудта хүдэлгэгдөө. Энэ хугасаада зогсоогдоогүй, эбдэрээгүй байна. Шанар тушаань нэгэшье гомдол заводто абтаагүй.

Арадай ажахын түйлатануудые харуулдаг выставкэ дээрэ үндэр сэгнэлтэдэ, 1-дэхи шатын дипломдо хүртөө. «Электромашина» заводой инженер, конструктор, технологууд, хүдэлмэришэд продукци бүтээхэ шэнэ материал, технологи хэрэглэжэ, шэнэ сериин электродвигательнүүдые олоор бүтээдэг болоо. Ямаршье эрхэ байдалда һаадгүйгөөр хүдэлдэг энэ электродвигательнүүдтэ шанарай талаар Гүрэнэй тэмдэг олгохо асуудалые хэлэлсэн юм.

СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, Москвагай электромеханическа институдай кафедрые даагша Г. Н. Петровой хүтэлбэри доро гүрэнэй комисси электродвигательнүүдэй технико-экономическа талатайнь, туршалга хэһэн предприятинуудһаа абтаһан мэдээсэл, зууршалгануудтай һайнаар танилсаһан байна. Мүн эдэ документнүүдые заводой директорэй кабинет соо хүдэлмэришэд хаража һонирхоо. Элдэб зурагууд, техническэ документаци, таблицанууд эндэ олон бии.

Заводой электромеханическа цех. Гүрэнэй аттестационно комиссиин үзэмжэ, шалгалтада табигдаһан АО3-355 сериин электродвигательнүүд эндэ жэрылдэнэ. Урдань бүтээгдэдэг АО103—6 ба 8 сериин электродвигательнүүдтэй сасуулхада, эдэнь ехэ илгаатай. Харахада багахан аад, хүсэ шадалаараа тон ехэ, орёошье юм.

Гүрэнэй комиссиин гэшүүд: Владимир Ильичэй нэрэмжэтэ Москвагай электромеханическа заводой главна конструктор, техническэ наукануудай кандидат В. И. Радин, тус заводой главна инженер Г. Ф. Сбитнев, гүрэнэй проектнэ «Минтяжстрой» институдай, «Стандартэлектро», Бүхэсоюзна научно-шэнжэлгын институдай инженернүүд Т. Н. Фадеева, Л. С. Казарьянц, Зүүн-Сибириин технологическа институдай кафедрые даагша А. Н. Петров техническэ бүхы документаци шалгаһан байна.

Заводой главна конструктор Герман Васильевич Петушкин энэ продукцида тайлбари үгэнэ. Шэнэ сериин электродвигательнүүд ФРГ, ГДР, Итали, Франци, Швеци, Швейцарида бүтээгдэдэг иимэ түхэлэй эгээл эрхим һайн электродвигательнүүдһээ илгаатай юм. Эдэ электродвительнүүд 132—200 киловатт хүсэтэй. Технико-экономическа, энергетическэ талаараа булюу һайн. 20 жэлэй хугасаада ямаршье һаадгүйгөөр ашаглагдаха ёһотой.

Электромеханическа цехэй хүдэлмэришэд, заводой конструктор-технологууд һайн шанартай продукци үйлэдбэрилэн бүтээхын түлэ ехэ оролдолго гаргаа. Чертежнүүд шудалагдаа, бага зэргэ хубилгагдаа, шэнэ технологи, арга нэбтэрүүлэгдээ, технологическа түхеэрэлгэ бэлдэгдээ. Техническэ хиналтын таһагай хүдэлмэрилгэндэ станочно түхеэрэлгэ, элдэб инструментнүүдые шалгаха түхеэрэлгэ бии болгоо. Һүүлэй нэгэ жэлэй туршада 42 хэмжээ абуулга бэелүүлэгдээ. Эдэнэй олонхинь продукциин шанар һайжаруулха харгы зорюулагдаа.

Инженернүүд В. С. Дворников, Г. А. Соколова, В. М. Кузьменко, Д. Л. Наназаров, В. М. Солоденко, токарьнууд Ю. Полуянов, А. Кабесский, В. Мещеряков болон Иван Мирошниковой даадаг слесарь-хабсаргагшад, Антонина Наливкын хүтэлбэрилдэг гагнуурщадай, Мария Феминагай шэрдэгшэдэй, Бадматар Цымбаловай шудхагшадай бригаданууд, Анна Мусоновагай, Фёдор Брянскиин, Алексей Клинэй, Виктор Шутенковэй даадаг мастерска участогуудай коллективүүдэй габьяа ехэ юм.

Гүрэнэй комиссиин гэшүүн, Гүрэнэй шангай лауреат В. И. Радин электродвигательнүүдэй һайн шанар онсо тэмдэглэһэн байна.

— Би нёдондо эндэ ерээ һэм. Үнгэрһэн нэгэ жэлэй хугасаада заводто ехэ хубилалта болоо, — гэжэ тэрэ хэлэбэ. Продукциин шанар һайжаруулагдаа, үйлэдбэри технологи нарижуулагдаа. Электрическэ машинануудай газаа талань ондоо, гоё һайхан болгогдо... Завод өөрынгөө хүсэ шадалаар туршалгын станци зохёон түхеэ... һэн, машинануудай шэрэ хатаа... электрическэ түхеэрэлгэтэй ш... дэлгын таһаг бодхоһон байна.

Шэнэ сериин электродвигательнүүд дэлхэйн эрхим зэргын ш... нартай юм. Швейцари, Чехослов... кида үнгэргэгдэһэн уласхоорон... выставкэнүүдтэ харуулагдаа... һайшаалда хүртөө. Мүн нёдон... жэлдэ Гүрэнэй тэмдэгтэ хүртэһ... АО3-315 сериин электродви... тельнүүд промышленностиин бү... һалбаринуудта хэрэглэгдэнэ, ... хэйн 15 орондо наймаалагд... на. Аха дүү Польшо, Чехословак... ГДР, МНР, Болгари, Румыни, т... шэлэн Финлянди, Афганистан... Турци, Иран болон бусад гүрэн... Улаан-Үдын заводто бүтээгдэ... электродвигательнүүдые худал... абадаг болоо. Мүн эдэ электрод... гательнүүд халуун оронуудай... Инди, ОАР болон бусад зарим г... рэнүүдтэ һаяын сагта эльгээгд... юм.

ФРГ-һээ ерэһэн делегациин ... най эндэ бүтээгдэдэг электродв... гательнүүдээр ехэтэ һонирхоо... тухай нүхэр Радин хэлээ. Энэ д... легаци «Серп и Молот» завод, С... ликамска комбинадай шахт... нуудта ошожо хараа. Хүшэр эр... байдалда ямаршье һаадгүйгө... хоёр жэл соо хүдэлгэгдэжэ бай... двигательнүүдээр һонирхоһон. Т... дэнэр АО3-355 сериин двигате... нүүдые худалдан абаха тухай ... дүүлээд, договор баталһан бай... Энэ договорой ёһоор 1971 он... һүүлшын кварталда электродвиг... тельнүүд ФРГ эльгээгдэхэ юм.

Гүрэнэй комиссиин гэшү... АО3-355 сериин дүрбэн түхэ... электродвигательнүүдтэ эрхим ш... нарай Гүрэнэй тэмдэг олг... шиидхэбэри баталан абаад, т... хай актда гараа табяа.

«Электромашина» заводой ко... лектив шэнэ амжалта түйла... Хоёр сериин 12 түхэлэй электр... двигательнүүдтэ Гүрэнэй тэмдэ... болоо. Продукциин шанар һайж... рүүлха тушаа заводой коллек... бэй саг үргэлжын анхарал х... дуулжа байһанай ашаар энэ ш... амжалта түйлагдаа. Заводой ко... лектив научно-шэнжэлгын т... институдтай нягта холбоо ба... саа байгуулаад, һайн болбос... ниическа олон хүдэлмэришэд ... Тэдэнэй түбэй институт, ... водуудай конструктор, техно... тай хамта техническэ ... олон асуудал шиидхэдэг болоо. ... шадамар бэрхэ хүдэлмэришэд ... водто хүмүүжэн ургаа.

Заводой коллектив үйлэдбэри... ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, проду... циин шанар һайжаруулха гэһ... партиин XXIV съездын табиһ... зорилго бодото дээрэнь бэелүүл...

Н. ДЕМИН,
заводой инженер.

ХҮДЭЛМЭРИШЭЛ ХҮН ДАА

Петя Сомов арбан дүрбэ наһа арай гэжэ хүрэмсөөрөө, нютагһаань холо бэшэ оршоһон геологуудай экспедицидэ ерэжэ, тэдэнэй начальнигые шэрэдэг хүн болобо. Мүнөө сагайхидал машина, мотоциклшье гэжэ тиихэдэ үгы байһан хадань, табгай сагаан хаб хара морёор тэдэ хоёр табилуулдаг лэ һэн ха.

Эндэ тэндэ хүдэлмэрилжэ байһан хүдэр улаан хүбүүдые Петя анхараатайгаар харадаг болобо.

— Ямар һонин хүнүүд гээшэб? Сула һахал. Хүйтэншье байг, халууншье байг—хамаагүй хүдэлжэл байха юм. Теэд эдэ хүнүүдэй ходоодоо хүхюун, шогтой зугаатай байдагынь ямар һонирхолтой гээшэб? Эдэнтэй нүхэсөөд, эдээндэл адли хүдэр, хүсэтэй болодог һаа гоё байгаа,—гэһэн гүлмэрхэн бодолнууд Петя Сомовой толгойдо ходол түрэдэг болоо.

Уданшьегүй Сомовой ажабайдалда баярта ушар тохёолдобо. Тэрэнэй геологуудта атаарханги дурыс үнинэй таажархиһан начальнигынь Петиеэ үрэмдэлгын хүдэлмэридэ зууршалаа бшуу. Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо 24 жэл үнгэрөө. Харин энэ үе сагай хугасаада Петр Сомов үнөөхил газараа таһалгарлагүй үрэмдэһөөр.

Хорин дүрбэн жэл соо хэдэн зуун, мянган метр гүнзэгыдэ газар үрэмдэгдөө гээшэб? Бодоод үзыт! Ахалагша буровой мастер П. Сомовой хүтэлбэри доро сүүдхэдээ 15—17, һарадаа 150—250 метр хүрэтэр. Хэрбээ газарай шулуулиг, хатуу хүрьһэтэй байбалнь, бэрхэ даа. Тиибэшье «СБА-500» маркын буровой станогоор 500 метр гүнзэгытэй нүхэ үрэмдэжэ болохо байна хаям.

— Түрүүшын нүхэд-мастернууд В. И. Самсоненко, И. Н. Рыбников гэгшэдээ хододоо һайханаар һанажа ябагшаб,—гээд сэнхир хүхэхэн нюдөөрөө энеэбхилэн байжа хөөрэхэ юм.—Тэдэнтэй Мухар-Шэбэртэ хүдэлэгшэ һэмди. һайн лэ хүдэлдэг байгаабди даа. Һарын 600 метр түсэбтэй аад, тэрэнээ 950-да хүргэгшэ бэлэйбди. Бэрхэл хүбүүд һэн даа,—гээд Сомов һанаа алдана.

Удаань нүхэр Сомов Яруунын аймагта Үдэ-Витимэй геолого-бэдэрэлгын экспедициин партида хүдэлмэрилөө. Тиихэ зуураа экспедициин хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө хэды олон баяр баясхалан дуулаа, Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа гээшэб! Эдэнь барандаа габшагай ажалайнь, һайн һэшхэлэйнь үрэ дүн ха юм даа.

1967 онһоо П. А. Сомов Хэжэнгын аймагтахи геолого-бэдэрэлгын экспедицидэ хүдэлмэрилнэ. Тиихэтээ хамта тэрэ алдарта ажалаараа мүн лэ сүүрхэжэл ябаһаар.

Коммунис ажалай ударник П. А. Сомов үйлэдбэриин даабаринге хододоо үлүүлэн, болзорһоонь урид дүүргэдэг юм. Тиихэтээ хамта ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, ашаг үрэ ехэтэй болгохын түлөө хододоо оролдодог хүн. Жэшээлхэдэ, заахан диаметртэй победитовэ ба алмазна коронконуудаар нүхэ гаргаха арга шудалаад, эгээл түрүүлэн тэрэнээ хэрэглэһэн, мүн бусад үрэмдэгшэмастернуудта дамжуулһан байна. Олооро хэрэглэһэн ашаг өлзөтой даа, үрэ дүнгыншье абаһаар лэ харагдаа һэн. Сомовой нэбтэрүүлһэн аргые үрэмдэлгын бүхы бригаданууд хэрэглэһэн байха юм.

В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илаһан геолого-бэдэрэлгын экспедициин түс парти коммунис ажалай коллективэй үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн. Коллективэйнь 65 процент коммунис ажалай ударнигууд болоо, 22 хүдэлмэришэд Ленинэй ойн баярай медальда хүртэһэн байха. Гэхэ зуура 4 хүн оронойнгоо дээдын хайра—ордон медальнуудаар һая шагнагдаа. Тэдэнэй тоодо геолого-бэдэрэлгын ажалай ветеран Петр Андреевич Сомов ороһон байна.

Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан Петр Андреевич Сомов, ГФП-гэй начальник Болдырев гэгшэдтэй уулзажа, эдэнэрэй габьяата ажалаар һонирхогдоо гээшэ.

Дундуур маряатай, үгөөр хомшэг буровой мастер П. А. Сомовтой хөөрэлдэжэ һууһадаа, сэдьхэлэнэй абаһан, зориһондоо хүрһэндэнь атаархамаар байгаа.

Энэ хүмнай ганса ажалай таршалга гаргана бэшэ, ниитын хүдэлмэридэ мүн эдэбхитэйгээр хабаададаг юм.

Хори гаран жэл соо Буряадай геологоуправленидэ хүдэлһэн мастер, Пётр Андреевич Сомов хүдэлмэришэ хүн даа.

В. ТОКТОХОЕВ

Нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгын түгэсхэл

(Эхининь 1-дэхи нюурта).

...имэ ехэ хэмжээнэй политическэ ...н социально-экономическа ху-...тануудай хэгдэжэ байһан үедэ ...г бүхы юумые уридшалан мэдэ-...бүхы бэрхэшээлнүүдһээ зайса-...хэсүү. Гэбэшье хүдэлмэришэн ...кооперативна таряашад, ара-...интеллигенци партиингаа хүтэл-...доро социализм болон эб най-...лай замаар бата найдамтайгаар, ...уритайгаар хүгжэһэнэй үльгэр ...э бүхы дэлхэйдэ харуулба.

...хэд! Аха дүү социалис оронуу-...олон партиин ажабайдалдахи ехэ ...шанартай ушар хэрэгүүд болог-...артиин ээлжээтэ съезднүүд һүү-...һарануудта үнгэрбэ. Энэнь харюу-...тай, баяртай үе мүн. Юундэ ха-...лгатайб гэхэдэ, коммунистнууд ...йнгоо эгээн дээдэ хуралдаануудаар ...йнгоо олон жэлэй туршада ураг-...хүгжэхэ замые хараална бшуу. ...баяртай саг бэ гэхэдэ, социа-...ын оронуудай улам ехээр һал-...арад зонойнь байдалай һай-...а, зохёохы ажалаар бүридэһэн зол ...лта байдалтай хүнүүдтэ улам ...эрхэ нүхэсэл олгохо гэһэн нэ-...шэглэлээр энэ хүгжэлтэнь хэл-...эгүйгөөр ябуулагдана ха юм.

...нгриин, Советскэ Союзай, Бол-...ш, Чехословакиин, Монголой ...Республикын коммунистнууд ...эз үнгэргөө. Мүн танай съезд-...дляар тэдэ бүхы съезднүүд дээ-...аашанхи хүгжэлтын түсэбүүд, ...болон ороной урда байгаа ээл-...зорилгонуудые шиидхэхэ, бии ...дутагдалнуудые усадхаха тү-...тон тодорхойгоор, үрэ дүн ехэ-...зүбшэгдөө. Орон бүхэнэй ...байдалһаа дулдыдан, тэдэ ...уд болон зорилгонуудай эб ...бэшэ байһаниинь ойлгосотой. Гэ-...аха дүү оронуудай компарти-...үнгэрһэн съезднүүд адли ...зүйлтэй байһаниинь дамжаггүй. ...адли зүйлынь юуб гэхэдэ, тэдэ ...съезднүүд улам ехээр ургажа ...элүүр энхэ, эршэ хүсэтэй со-...ис общественые үнэншэмэ тодоор ...дэлхэйдэ харуулжа үгөө бшуу. ...общество дотор коммунис ман-...хүтэлбэри доро хүдэлжэ байһан ...миллион хүнүүдэй ушар ёһо ...ээр бүтээжэ байгаа ажалынь ...арад зоной эрхим байдалай хэ-...сүм зорюулагданхай бшуу. Энэ ...ствоодо шэнэ жэл бүхэндэ, шэнэ ...жэл бүхэндэ политическэ, эко-...ческа, социальна, научна бо-...культурна хүгжэлтын талаар эли ...дэмэ шэнэ амжалтанууд туйлаг-...

...лхэйн социалис байгуулалтын, ...социалис ёһоной ажабайдалай ...ехэ булюу талань юуб гэхэдэ, ...үү оронуудай хүгжэлтын үедэ ...ртинууд бэе бэеынгээ һайн дүй ...элые анхаралтайгаар шэнжэлжэ ...дадаг юм. Социалис хүгжэлтын ...эгээн түрүүлжэ нээһэн Совет-...Союзай коммунистнүүдай дүй ...эл, социалис обществын хүгжэл-...асуудалнуудай үргэн хэмжээгээр ...хэлэжэ байдаг бусад оронуу-...тэрэ тоодо ГДР-эй дүй дүршэл, ...бүгэдэ социализмын ниитын ...дүршэл, манай хамтын баялиг ...болоно. Энэ ехэ баялигые зүбөөр ...лахадаа, аха дүү орон бүхэн ай-...р ехэ туһа оложо, бусадай үни ...олоһон зүб шиидхэбэрине да-...олохо гэжэ ехэ хүсэ шадалаа ба-...ябадалһаа сүлөөлэгдэжэ, хэн нэ-

гэнэй урдань гаргаһан алдуу эндүү-нүүдые дабталга һэргылэн зайсуулдаг байна.

Мүнөө социалис нэгэдэлэй хэдэн орон хүгжэлтын шэнэ шатада оробо. Энэ болбол гүйсэд болбосорһон гү, али хүгжэһэн социализмын шата мүн болоно гэжэ эдэ ороной компартинууд тодорхойлно. Социалис байгуулалтын булюу талыень научно-техническэ революциин эгээл шэнэ туйлалтануудтай хайшан гэжэ эрхим һайнаар холбохоб; энээнэй үндэһөөр бүхы арадай ажахые тон аша үрэ ехэтэйгээр, түсэбэй ёһоор, тэгшэ тааруугаар хайшан гэжэ хүгжөөхэб; арад зоной байдалые яажа нилээд һайжаруулхаб, хүн зоной ухаан бодолые социалис ёһоор болбосоруулха хэрэгые ямар арга янзаар улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэб, гүнзэгырүүлхэб; социалис демократиие саашадань ухаансараар хүгжөөхын тулада ямар замуудые саашадаа баримталхаб; аха дүү социалис оронуудай нүхэсэжэ хамтааран ажаллалгые хайшан гэжэ шэнэ хэмжээндэ хүргэхэб гэһэн ехэ орёо, олон асуудалнууд компартинуудай үмэнэ хүгжэлтын энэ шатада табигдана.

Агуухэ, һайн һайхан зорилгонууд лэ! Аха дүү социалис оронууд хүгжэлтын гайхамшаг хараа замай, арга боломжонуудай бии болоһон үедэ ороод байна. Саашанхи замда бэрхэшээлнүүд хэзээшье дайралдаха, гэбэшье хэхэ ажалай эгээд хүсүү шанга хубинь дүүрээ гэжэ гүйсэд найдамтайгаар хэлэжэ болоно.

Коммунис байгуулалтын харюусалгата шэнэ шатада Совет орон ороо. Таанадай һайн мэдэжэ байгаа КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд ниитын хүгжэлтын бүхы талаар совет арадай үмэнэ урдань үзэгдөөгүй үргэн зам нээжэ үгэбэ. Советскэ Союзай коммунистнууд, бүхы ажалшад съездын шиидхэбэринүүдые абьяастайгаар угтажа, коммунис ёһоор, габшагай түргэнөөр тэдэниие бэелүүлжэ эхилбэ. КПСС-эй XXIV съездын дүнгые бусад оронуудшье һайнаар угтажа дэмжээ гэжэ бидэ ехэ баяртайбди. КПСС-эй XXIV съездын материалнуудые танай партиин зүгһөө ехэ анхаралтайгаар угтаһые совет коммунистнууд тон үндэрөөр сэгнэнэ гэжэ, хүндэтэ немец нүхэд, таанадтаа дамжуулхые хүсэнэб. Манай XXIV съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөө дэлгэрүүлһэн ГДР-эй коммунистнуудта, бүхы ажалшадта гүн талархалаа мэдүүлнэбди. Эдэ бүгэдэ хадаа аха дүүгэй бодото хани барисаанай, социалис интернационализмын бэелэл мүн гэжэ совет хүнүүд тоолоно.

Социализмын оронуудай найдамтайгаар урагшаа дабшажа, ерээдүйн түүхэ манай гэжэ тон ехээр этигэжэ байхадань, харин мүнөө капиталис дэлхэйн байдал ятараа доройтоо гээшэб! Капиталис байгуулалтын юрэнхы ниитэ кризис улам ехээр, улам шангаар тэдэниие бахалуурдан бажуужа байна. Империалис политикын айхабтар ехээр доройтолго, экономикын саг үргэлжэ тогтууригүй байдалда оролго, найдалгүй ерээдүй саг, зан заншалай ехэ доройтолго — нимэл даа мүнөөнэй капитализмын байдал. Тиин шуһа мяхандань хэр угһаа байһан эдэ яра шархануудыень усадхаха, үгы болгохо тиимэ эмшэн, аргашан үгы юм.

Капитализмын валютно-мүнгэнэй хэрэгэй ээлжээтэ түгшүүрилдээ ороһыень бүхы дэлхэй һаяхан хараа. Капиталис обществын шара шолмос гэлсүүлдэг, урданайнгаа һураг сууе үни бууралһан американ доллар дахинаа доройтобо. Энэнь тушаан болоһон ушар, гэнтын үзэгдэл бэшэ, харин капитализмын дотоодын ниитэ доройтолгые элирхэйлэн харуулна. Энэнь капиталис гүрэнүүдые доһолгогшо ангиин шанга байлдаануудтай, социальна, национальна ба расова хёмороонуудтай, мүн дайнда эсэргүүгээр буржуазна томо орон дотор — Америкын Холбоото Штадуудта боложо байгаа олониитын хүдэлөөнтэй зэргэ тохёолдоо.

Капитализм тулгалха һуурияа улам ехээр алдажа байнхай. Өөрынгөө замаар — бэеэ даанги байдалай ба социальна дэбжэлтын замаар, социалис гүрэнүүдтэй хани барисаанай ба харилсаа холбооной замаар мүнөө найдамтай дабшагша, урдын колонинууд байһан оронуудташье тулгалха һуурияа алдана. Иимэ ушарай тохёолдоходонь, империалис оронуудтахи зонхилогшодой зарим оршон байдалые бодомжотойгоор сэгнэхэ хабаяа алдаад, сэрэгэй балмад аашануудые гаргана, ээрхэг түримхэй ябуулга хэнэ. Индохитадай, араб оронуудай арадуудта эсэргүү империалистнуудай ээрхэг түримхэй дайнууд эндэ хэлэгдэһые гэршэлнэ.

Иимэ ушар байдалда эб найрамдал, эрхэ сүлөө, арадуудай социальна туйлалтануудые хамгаалха хэрэгтэ социализмын оронуудай үүргэнь илангаяа ехэ, харюусалгатай болоно. Гадаадын политикадаа ленинскэ хараа бодол сэхэ шууд баримталан бэелүүлдэг социалис гүрэнүүдтэ найдажа болохо гэжэ дэлхэйн арадууд мэдэнэ. Манай гүрэнүүдэй нягта эмхидэлтэйгээр тэмсэхэ тума, бүхы дэлхэй дээрэ эдэнэй ябуулгын эб нэгэтэй байха тума бүгэдэ ниитын эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай хэрэг бүри бата болоно, сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдалтай болохые шармайн эрмэлзэгшэ арадуудай дабшалтань бүри хүсэтэй болоно. Социализмын оронуудай ба колониальна дарлалтын гэнжэһээ мултарһан түрүү хараа шэглэлтэ залуу гүрэнүүдэй хоорондын асари ехэ холбоо барисаан — мүнөө үе сагай онсо шэнжэнүүдэйнь нэгэн болоно. Энэ холбоо барисаа бэхижүүлхын тула шухала бүхы юумэ хэхэ уялгатайбди. Энэ талаарнь абажа харабал, Советскэ Союзай ба Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын хоорондын хани барисаан, харилсаа холбоон тухай договор — түрүү үзэл бодолтой, эб найрамдалда дуратай бүхы зоной һайшаан угтаһан энэ документые һаяхан баталһан ябадал ехэ удха шанартай ябуулга болоно.

Бидэнэр, коммунистнууд, ээрхэг түримхэй ябуулгада, ээрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүү эгэршэгүй, эрид шиидэнхэй тэмсэлшэд болонобди. Тиихэтээ хамта, социальна байгуулалтын илгаануудһаа дулдыдангүй, гүрэнүүдэй эбтэй эетэй оршохыень мүн лэ сэхэ шууд, үнэн зүрхэнһөө хүсэдэгбди. Харилсан хүндэлэлсэлгын, али али талададаа ашатай туһатай байлгын үндэһөөр, үнэн сэхээр харилсаа холбоо байгуулхые хүсэгшэд бүгэдэндэ үнэн сэдьхэлһээ гараа һарбайнабди, тиимэ холбоо хэхээр бэлэн байнабди.

Нүхэдүүд! Танай парти, танай республика гадаадын политическэ ехэ, орёо зорилгонуудые амжалтатайгаар шии... энэ. Бүхы дэлхэй дээрэ мэдэрэгдэхын тула Германиин Демократическа Республика шэнгеэр иимэ ехэ һаад хүшөөлтэнүүдые дабаха ушартай болоһон ондоо нэгэшье гүрэн социалис оронуудай дунда байхагүй хаш. Капиталис оронууд ГДР-тэ эсэргүү политико-дипломатическа блокада бүхы дэлхэй дээрэ эмхидхэхэ һэдэлгэ гаргаа. Теэд тэрээнһээнь ямаршье үрэ гараагүй. ГДР мүнөө дэлхэйн бүхы түбинүүдэй 29 гүрэнтэй дипломатическа харилсаатай болонхой.

ГДР ехэ үүргэтэй байһанаа, улам үргэдэжэ байгаа арга боломжонуудаа уласхоорондын харилсаанай тон олон асуудалнуудаар элирхэйлэн харуулна. Парламентын, ниитын ябуулгануудай талаар харилсаа холбоониинь улам бүри үргэн болоно. ГДР-эй тэгшэ эрхэтэ хабаадалгагүйгөөр ниитэ Европын зүблөө үнгэргэжэ шадагдахагүй байһаниинь мүнөө бүгэдэндэ эли болоо. ГДР-эй гадаадын худалдаа наймаанай ба экономическа холбоон мүнөө дэлхэйн 100 гаран оронтой байгуулагдаад, жэл бүри улам үргэн боложо байдаг. Лейпцигэй яармаг дэлхэй дээрэхи эгээн ехэ, суутай яармагуудай нэгэн болонхой. Спортын талаар уласхоорондын һорёо мүрысөөнүүдэй хүндэлэлэй табсан дээрэ ГДР-эй түлөөлэгшэдэй ходо гарадаг болоһондонь, таанадтай хамта баясанабди.

Танай республикын уласхоорондын нэрэ хүндын ба нүлөөнэй улам ехэ боложо байһан ушар — гүрэнэй, ажахын, соёлой байгуулалтын талаар ГДР-эй ажалшадай хэһэн бүхы ябуулгануудай үрэ дүн мүн. Энэнь социалис оронуудай олон жэлэй хамтын тэмсэлэй үрэ дүн, эб найрамдалай ба социализмын хэрэгые аршалан хамгаалхадаа нягта жагсаалтай байһанаймнай үрэ дүн болоно гэжэ хэлэжэ шадаха байнабди.

Берлин урдань эб найрамдалай хэрэгтэ ашатай туһатай, һайн һураг мэдээнүүдэй гарадаггүй ниислэл байһан aаб даа. Германиин милитаристнуудай, дайнай зэбсэг бэлдэгшэдэй түшэг тулгууринь байһан юм. Немец социалис гүрэнэй ниислэл болоһонһоо хойшо муу нэрээ үндэһөөрнь хубилгаа. Мүнөө Берлинһээ, ГДР-эй ниислэлһээ арадуудай хоорондын эб найрамдалай, хани барисаанай уряанууд дуулдана. Энэнь немец газар дээрэ эб найрамдалта, социалис гүрэнэй эмхидхэгдэн байгуулагдаһанһаа эшэ үндэһэтэй, түүхэтэ хубилалтын гэршэ болоно.

Мүнөө, Советскэ Союзда гитлеровскэ Германиин добтолһоор 30 жэл болохын урда тээхэнэ, дэлхэйн хоёрдохи дайнай хойшолонгууд хүнүүдэй ойн һанаанда ээлүүдгүй ороно. Энэ дайнай али зэргын ехэ гэмтэл, хохидол ушаруулһыень совет хүнүүдшье, немецүүдшье, бусад арадуудшье мартаха ёһогүй. Хэдэн арбаад миллион зон хосороо бэлэй. Дайнһаа хойшонхи үе соо шэнэ үетэнэй урган гарабашье, дайнай һорьбонууд, тэдэнэй хүндэ хүшэр хойшолон политикыншье, экономикыншье талаар, хүнүүдэй ухаан бодолдошье үшөөл үлэнхэй. Мүнөө дайнай дүүрэһэнһээ хойшо хори гаран жэлэй үнгэрөөд байхада, нэгэл гол зорилго: үнгэрһэн сагай уршагта ушаралые дахинаа тохёолдуулхагүй, үнэхөөрөө бата эб найрамдал хангаха, олон олон жэлдэ амгалан тайбан байдал тогтоохо зорилго Европын арадуудай үмэнэ табигдана.

Һүүлэй үедэ Европодохи оршон байдалай талаар зарим тэды бараг хубилалтануудай боложо байһандань сэдьхэлээ хананги байнабди. Европын асуудалнуудаар үгээ ойлголсолгын, амгалан ёһоор харилсалгын, энэ түбидэ аюулгүй байдал бэхижүүлгын замаар дабшаха гэһэн манай хүсэл эрмэлзэл тушаа зарим капиталис оронуудай правительстванuудай ойшоонгёор хандажа байһаниинь һайшаалтай. Энээнтэй дашарамдуулан, үнгэрэгшэ оной августын 12-то СССР ФРГ хоёрой хоорондо баталагдаһан договорой удха шанар тушаа тогтохые хүсэнэб.

ФРГ энэ договороор Советскэ Союзда «буултануудые» хэнэ гэһэншүүгээр баруун тээхи зарим хүнүүд баталан хэлэдэг байна. Гэхэ зуураа, августын 12-ой договороор абаһан манай уялганууд Советскэ Союзда али тухай шухала байнаб, тэрэшэлэн ФРГ-дэ энээнһээ ехээр бэшэл һаа, бага бэшэ ашатай туһатай байха болоно. Энэ хадаа хүсэ хэрэглэхэгүй, мүн хилэнүүдээ дабалсахагүй, харилсаануудтаа ООН-ой Уставай заабаринуудые хүтэлбэри болгохо асуудалнуудта хабаадана. Тиимэһээ нэгэ талын ямаршьеб буулта тухай бэшэ, хэн нэгэнэй зүгһөө тиимэ буулта хэхэ тухай бэшэ, харин договорой политическэ удха ба юрэнхы шэглэл тухай хэлэгдэнэ.

Советскэ Союзтай баталһан договор тушаа политическэ элдэб эсын үгэ хүүр тараадаг Баруун Германидахи тэдэ ажал ябуулагшадта иигэжэ хэлэхые хүсэхэ байнабди: СССР-эй, ГДР-эй, Польшын, Чехословакиин ба бусад аха дүү оронуудай хилэнүүдэй ойроо хүртэшэгүй байлгань тиимэ договорһоо дулдыдангүй хангагдадаг, энэмнай Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй нэгэдэмэл хүсөөр хангагдадаг.

ФРГ-тэй баталһан договор хүсэндөө ороходоо, Советскэ Союз ФРГ хоёрой хоорондын харилсаанда шэнэ хуудаһа, экономикын ба ондоошье һалбаринуудай талаар хоёр талада ашатай туһатай үргэн харилсаа холбооной зам нээжэ болохо, нээхэ ёһотойшье байна. Тэрээнһээ гадна, ФРГ-тэй Советскэ Союзай ба Польшын баталһан договорнууд хүсэндөө ороходоо, политическэ талаараа ондоошог оршон байдал Европодо тогтоохо байха. Энэмнай Европын социалис оронуудтай Баруун Германиин харилсаае тааруу болгохо, Европын зүүн ба баруун талын оронуудай хоорондо үрэтэй һайн харилсаа холбоо хүгжөөлгын, Европодо аюулгүй байдал хангалгын шухала асуудалнуудые шиидхэхэ арга боломжо нилээд һайжаруулха гэжэ һанамаар.

Европодохи эб найрамдал бэхижүүлхые хүсэдэг, бодото байдал хараада абалсадаг хүнүүд мүнөө баруун оронуудта бии болоо. Гэхэ зуура, эдэ хүнүүдэй ажал ябуулгань зарим бүлэг этэгээдүүдэй бүри шанга эсэргүүсэлгэтэй ушарна. Эб найрамдалтай байхые хүсэдэг арадууд энэ ушар байдалые харана, тиимэһээ өөһэдын зүгһөө тобшололнуудые хэнгүй байха арганьгүй.

Танай ниислэлэй хүршэ — Баруун Берлин тухай хэдэн үгэ хэлэхэмни. Советскэ Союзай ба ГДР-эй хамтын, зүблэрэн нэгэдэһэн оролдолго хүсэлэлгэнүүд ямар юумэндэ зорюулагданаб гэхэдэ, Баруун Берлиниие түгшүүрилтэ, зүришэлдөөтэ оршон байдалай гол шалтагаан болохыень болюулха, энэ городой ба хүн зонойнь ажабайдалые таарамжатай болгохо ябадалда зорюулагдана, гэхэтэй хамта, Германиин Демократическа Республикын хуулита хүсэл эрмэлзэл ба тусхайта эрхые хараада абаха ёһотойнь элитэ. Баруун Берлин тушаа мүнөө хэгдэжэ байгаа хөөрэлдөөнүүд хабаатай оронуудай хараа бодолые түбхын түрүүн элирүүлхэ арга олгохо байха гэжэ тоолонобди. Тиимэһээ эдэ хөөрэлдөөнүүд баталагдажа болохо хэлсээнэй удха тухай тодорхой дурадхалнуудые хаража үзэхэ шатадаа орожо байһаниинь ойлгосотой. Хөөрэлдөө хэжэ байһан нүгөө талынхид юун гэхэ байгаа юм, мэдэнэгүйб, зүгөөр бидэ энэ хэрэгые амжалтатайгаар эсэстэнь хүргэхын, үгэеэ ойлголсолгын үрэтэй байхын, бодото дээрээ бэелүүлэгдэхынь тула өөһэдынгөө зүгһөө оролдолго гаргахаар бэлэн байнабди.

Нүхэдүүд, Европодохи амгалан байдал батадхахын тула Советскэ Союзай ба ГДР-эй зүгһөө оролдолго гаргалгын онсо шухала удхатай болоһон уласхоорондын байдалай зарим асуудалнууд тушаа тогтобоб. Эб найрамдалай, уласхоорондын аюулгүй байдалай түлөө, арадуудай сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдалтай байхын түлөө тэмсэлэй түгэс программа КПСС-эй XXIV съезд дээрэ тодорхойлогдоо һэн. Энэ программа Советскэ Союзай мүнөөнэй гадаадын политическэ ажал ябуулгын гол зорилгонууд ба шэглэлнүүдые тодорхойлно. Тус программа социалис хани нэгэдэлтэ гүрэнүүдэй хамтын аша туһые хараада абана. Энэ программые эдэбхитэйгээр дэмжэжэ байһанайнь түлөө СЕПГ-гэй ЦК-да, ГДР-эй правительствада баясхалан хүргэнэбди. Энэ ушар бидэнэй гадаадын политическэ уг зорилгонуудай адли байһые, манай союзник ёһоной харилсаанай сэхэ сэбэр, үнэн зүрхэнһөө бэелүүлэгдэдэг, үнэхөөр социалис ёһоной талархал ба хани барисаанһаа эшэ үндэһэтэй байһые харуулһан үшөө нэгэ эли тодо гэршэ болоно.

СССР-эй ба ГДР-эй хоорондын бата бэхи хани барисаан — манай партинуудай агуухэ туйлалта, манай оронуудтахи коммунистнуудай олон жэлдэ үнэн сэхээр гаргаһан оролдолго хүсэлэлгын үрэ дүн мүн. Энэ хани барисаан — эб найрамдалай, социализмын илахын түлөө хамтын тэмсэл дотор мүндэлэн бүридэһэн манай холбоо барисаанай һүлдэнь болоно.

Нүхэдүүд! Манай партинууд болон правительстванууд бүхы социалис хани нэгэдэлэй аша туһын тулада шармайн оролдоно, гадаадын политическэ ажал ябуулгануудаа залан ударидана, тиигэһэнэй ашаар эдэнэй политикын интернациональна ёһоной гүн удхань бодото дээрээ бэелэн харагдана.

Манай аха дүү партинууд социалис гүрэнүүдэйнгээ экономическа харилсаа холбооной улам хүгжэн дэлгэрхын тула нилээд ехэ оролдолго гаргажа байнхай. Энэмнай политическэ угаа шухала удхатай хэрэг, дэлхэйн социалис байгуулалтын хүгжэлтэдэхи гол асуудалнуудай нэгэн болоно. Аха дүү оронууд марксистско-ленинскэ эрдэм ухаанда түшэглэн, ажахы эрхилэлгын ба харилсаа холбооной онол аргануудые шадамараар хүгжөөн, улам нарижуулан, социалис харилсаа холбооной хэрэгые саашадань бүри амжалтатайгаар хүгжөөжэ шадаха гээд этигэнэбди. Германиин Демократическа Республика энэ ехэ зорилго шиидхэлгэдэ зохихо хубитаа оруулха гээд баталан хэлэжэ болохо байна.

Хүндэтэ ханинар! Хүгжэлтэтэ социалис общество байгуулха хэрэгтээ шэнэ амжалтануудые туйлахыетнай таанадта, Германиин Демократическа Республикын бүхы ажалшадта, үнэн зүрхэнһөө хүсэхыемни, зол жаргал, хүгжэлтэ бадаралта хүсэхыемни зүбшөөгыт.

Немец хүдэлмэришэд болон таряашадай гүрэнэй хүтэлбэрилхы хүсэн, Германиин Социалис нэгэдэмэл парти мандаха болтогой!

Советскэ Союзай, Германиин Демократическа Республикын арадуудай эбдэршэгүй бата хани барисаан һалбаран мандаг лэ! Эдэнэй түгэлдэр харилсаа холбоон, аха дүү ёһоной союз улам бэхижэг лэ!

Эб найрамдалай, демократиин ба социальна хүгжэлтын түлөө тэмсэлдэ хүн түрэлтэнэй манлай болгошо — социализмын аха дүү оронуудай улам батажажа байгаа хани нэгэдэл мандаха болтогой!

Коммунизм мандаха болтогой!

(Нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ тон анхаралтайгаар шагнагдаһан, нэгэнтэ бэшэ нэрьемэ удаан альга ташалгаар угтагдаһан байна).

* * *

— Хүндэтэ нүхэдүүд! Түгэсхэлдөө КПСС-эй Центральна Комитедэй хүндэтэ даалгабари дүүргэжэ, Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин VIII съездэдэ дурасхаалта бэлэг — СССР-эй арадай уран зураашa Дмитрий Налбандянай бүтээһэн Владимир Ильич Ленинэй портрет дамжуулхыемни зүбшөөгыт, — гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев хэлэбэ.

Энэ бэлэгнай Маркс — Энгельс — Ленинэй агуухэ хэрэгэй түлөө, социализм болон коммунизмын түлөө тэмсэлдэ манай Советскэ Союзай ба Германиин Демократическа Республикын партинууд болон арадуудые нэгэдхэгшэ аха дүү ёһоной, бата хани барисаанай һүлдэ тэмдэг болог лэ! Делегадууд ба айлшад хүл дээрээ байжа, ехэ баяр омогорхолтойгоор «Интернационал» дуулаба. «Хани барисаан» гэһэн хашхаралдаан зал соо болоно, КПСС-эй хүндэлэлдэ юрөөлэй үгэнүүд хэлэгдэнэ.

Нүхэр Л. И. Брежнев СЕПГ-гэй VIII съездэдэ КПСС-эй ЦК-гай эльгээһэн амаршалгые президиумдэ дамжуулан барюулба. Нэрьемэ альга ташалган бүри ехэ хүсэтэйгөөр нэжэгэнэнэ. Съездын делегадууд СЕПГ-гэй бүхы гэшүүдэй, ГДР-эй бүхы ажалшадай үмэнэһөө КПСС-тэ, совет арадта аха дүү ёһоной баяр баясхалангаа, КПСС-тэй СЕПГ-гэй, Советскэ Союзтай Германиин Демократическа Республикын хани барисаае, интернациональна холбооe улам бэхижүүлхэ гэжэ эрид шиидэнхэй байһанаа нэгэ һаналтайгаар, үнэн зүрхэнһөө элирхэйлэн мэдүүлбэ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

...СР-эй ЭД ХЭРЭГЛЭГШЭДЭЙ КООПЕРАЦИИН ...РЕДПРИЯТИНУУДАЙ БА ЭМХИНҮҮДЭЙ ...ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...оперативна худалдаа наймаа, ниитын эдеэ хоол, хүдөө ажахын ...үктнүүдые болон түүхэй эд худалдан абаха талаар табан жэлэй ...нэ даабаринуудые бэелүүлгэдэ амжалта туйлаһанайнь түлөө ...хүнүүдые шагнаха:

(...эсхэл. Эхиниинь манай газетын ...ин 17-ной номерто).

...ЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

...эусова Антонина Георгиев... — Буркоопсоюзай бэлэдхэлэй ...н хүдэлмэрилэгшэ.

...босова Надежда Павловнае — ...р-Шэбэрэй аймагай Суулгын ...най наймаалагша.

...асаев Клим Изотовичые — ...опсоюзай барилгын управле... ...шэрдэгшэдэй бригадир.

Ошорова Любовь Рабжаевнае — Түнхэнэй аймагай ангай ажахын хүдэлмэрилэгшэ.

Улахинова Розалия Молонтоевнае — Зэдын аймагай Доодо-Ториин пекарниин хүдэлмэрилэгшэ.

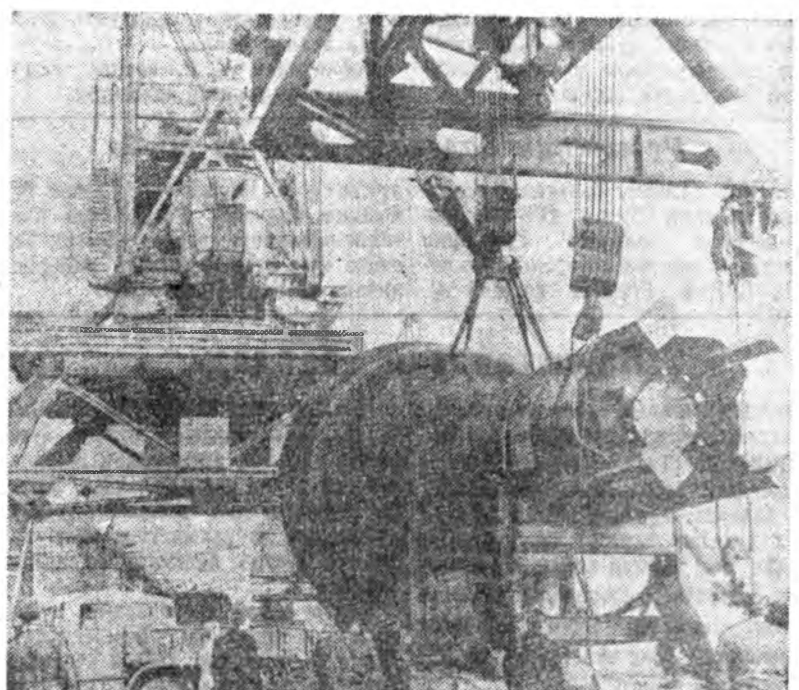
Цыбикова Ханда Батуевнае — Буркоопсоюзай наймаанай баазын ахалагша товаровед.

Шобоев Люша Гунгаевичые — Түнхэнэй аймагай Тоорын универмагай ахалагша наймаалагша.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1971 оной июниин 10.

Хара далайдахи Болгариин Варна гэжэ портдо үдэр бүри дэлхэйн олон гүрэнүүдэй суднанууд ерэдэг байна. Элдэб янзын машина, түхеэрэлгэ, ороной предприяти болон барилгануудта хэрэглэгдэхэ эд бараа совет суднанууд эндэ асардаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Донецкий металлург» гэжэ суднаар СССР-һээ асарагдаһан түхеэрэлгэнүүд буулгагдажа байна.

БТА—ТАСС-ай фото.

...ОЛООШОД ВДНХ-да ОШОБО

...оошод Александр Архипович ...ов, Андрей Григорьевич Хол... ...в гэгшэд сугтаа нэгэ маши... ...шинэй хүдэлдэг юм. Эдэнэр ...отологдоһон модо саг болзор ... доодо складта шэрэхын ...ехэ оролдолго гаргадаг бай... ...нэр «МАЗ-509» түхэлэй ...шаа бүтээсэ ехэтэйгээр ...жа, халаанайнгаа дааба-риһаа гадуур 20—25 кубометр модо шэрэнэ.

Эдэ түрүү жолоошод наймадахи табан жэлэй даабари болзорһоонь холо урид дүүргээ һэн. Харин байгша оной түрүүшын табан һара соо 4757 кубометр модо доодо складта шэрэһэн.

Хандагайн леспромхозой дирекци, партийна болон профсоюзай организацинууд бэрхэ хүдэлмэришэдэйнгээ амжалтые үндэрөөр сэгнэжэ, ВДНХ-да ошохо путёвкоор шагнаһан байна. Буряад ороноһоо эльгээгдэһэн модошод арбаад үдэр соо оронойнгоо ниислэл Москва хотодо байрлажа, Эхэ оронойнгоо ажалшадай туйлалтануудтай танилсан хараһанаа һаяшаг бусаба.

Г. НАМЖИЛОВ,
Хандагайн леспромхозой жолоошон.

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮД МЭДЭЭСЭНЭ

Наһатайшуулай оролдолго

Содбон Хоборкович Агунов 73 наһатай болоо. Тэрэ үбгэжөөл Саянанай совхозой Харбяангуудай отделенидэ ажаһуудаг юм. Үндэр наһатай болобошье, Содбон Хоборкович һанаа амар һуудаггүй юм гээд **Түнхэнэй аймагай «Саян»** газетэ бэшэнэ. Үнгэрһэн хабарай туршада тэрэ хэдэн зуугаад һурхаг отолжо зөөгөөд, сабшалангай посхоод барилсаһан байна.

— Ажалгүй һууха хашартай болошоно. Шадаха юумэеэ хэжэ ябахада бэедэ амар байна, — гээд нүхэр Агунов хөөрэдэг.

Мүн тиихэдэ тэрэл нютагта Даша Тоглохинов, Дагба Ухеев, Убуша Агунов гэгшэд ажаһуудаг. Бултадаа пенсидэ гаранхай. Тэдэнэй хүсөөр 2 квартиратай байрын гэр баригдажа, һаяхан ашаглалгада оруулагдаа. Тэрэ гэртэнь һаалишад, мал адуулагшад ажаһууна.

Пенсионернүүд Ламажаб Гомбоев, Нима Агунов гэгшэд энэ үбэлдөө модо бэлэдхэжэ, тракторай 150 шарга хэһэн байна. Иимэл даа Харбяангуудай үбгэжөөлнүүдэй оролдосото ажал.

Залуушуулай слёт

Буряадай республикын хүнгэн промышленностиин предприятинуудай залуу мэргэжэлтэдэй слёт Хяагта хотодо болобо гээд **«Ленинэй туг»** газетэ мэдээсэнэ. Тус слёдто республикын нютаг бүхэнһөө залуу инженер, техникүүд хабаадалсаа. Тэдэнэр Хяагтын ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикада экскурсяар ошоо, городой дурасхаалта газарнуудаар ябажа танилсаа.

Һүүлээрнь гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн «Ровесник» гэжэ клубта сугларжа, үйлэдбэреэ үргэдхэхэ, ажалай эрхэ байдал һайжаруулха, түрүү дүй дүршэл тухай ехэ хөөрэлдөө хэһэн байна. Слёдто хабаадагшад республикын хүнгэн промышленностиин предприятинуудай залуу мэргэжэлтэдтэ хандалга-бэшэг баталан абаа.

«Ровесник» гэжэ клубай уран һайханай бүлгэмэй эдэбхитэд слёдто хабаадагшадта һонирхолтой концерт харуулба.

Хүндэтэй багша

Елена Гавриловна Борисова 35 жэлэй туршада багшална. Энэ үе соо тэрэ хэды үхибүүдые эрдэм номдо һургаа гээшэб?! Тоолохо болоо һаа, олохон лэ байха даа. Елена Гавриловнагай һурагшадай олонхинь арадай ажахын элдэб мэргэжэлтэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл болонхой гээд **Улаан-Үдын аймагай «Коммунизмын туяа»** газетэ бэшэнэ.

Һүүлэй 22 жэлэй туршада таһалгаряагүй Тарбагатайн дунда һургуулида ажаллана. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай жэлнүүдтэ эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллаһанайнгаа түлөө нүхэр Борисова «Шэн габьяата ажалай түлөө» гэһэн медаляар шагнагдаһан байха юм. Үнгэрһэн жэлдэ Ленинэй ойн баярай медаляар баһа шагнагдаа.

Елена Гавриловна тосхоной ниитын эмхинүүдэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байна. Тэрэ тосхоной эхэнэрнүүдэй соведэй гэшүүн юм. Тарбагатайн сёльскэ Советэй депутадаар хоёрдохиёо һаяхан һунгагдаба.

Совхоздоо туһалхань

Хэжэнгын аймагай Үлзытын һургуулиин ахалагша классуудай 60 һурагшаһаа бүридэһэн үйлэдбэриин 2 бригада эмхидхэгдэбэ гээд тус аймагай **«Хэжэнгын гол»** газетэ мэдээсэнэ. Долоодохи гурбан классай һурагшад энэ зундаа куузику харууһалха юм. Энэ шэмэтэ ургамал 10 гектар талмайда таригдаа. Тэндэ ажаллаха һурагшадай хүдэлмэрие багша Д. Д. Дашпцыренов хүтэлбэрилхэ болонхой.

Һургуулиин наймадахи классай һурагшад Үлзытэ, Булаг тосхонууд шадар байрладаг хонидой нооһо хайшалхаар бэлдэжэ байна. Тиигэжэ энэ һургуулиин һурагшад түрэл Чисаанынгаа совхоздо ехэ туһа хүргэхэнь.

Совет-монгол хани барисаанай һара

ЮРӨӨЛНҮҮД, ЮРӨӨЛНҮҮД...

Монгол эрдэмтэ **П. Хорлоо** гэгшын **«Монгол арадын юрөөл»** гэжэ томохон зохёол 1969 ондо Улаан-Баатар хотодо хэблэгдэһэн юм. Тус шэнжэлэл 92 хуудаһатай. Автор өөрынгөө шэнжэлхы хүдэлмэрние арадай дундаһаа суглуулагдаһан горитойхон материалһаа үндэһэлөө гэжэ абаһаар ойлгохоор. Эрдэмтын бодол бүхэнөө, тобшолол бүхэнөө тодорхой жэшээ дээрэ баримталхада, юрөөл гээшэмнай айхабтар баян жанр гэжэ харагдана ха юм.

Бэшэжэ байһан юумэеэ хойно хойноһоонь удаа дараалан һубарюулжа, бэе бэетэйнь нягтаар холбодог байһаараа эрдэмтын шэнжэлхы маяг онсо илгарна гэжэ һанагдана. Тиихэдээ ямар нэгэн юрөөлэй түүхые ябуулд һануулаадхиха юм.

Гэхэтэй хамта автор ямар зорилго урдаа табинаб? Монгол арадай аман зохёолой баян һалбариин нэгэн болохо юрөөлнүүдтэй уншагшадые танилсуулха зорилго табиһан байна.

Номой эхиндэ **«Оршол»** үгтэнхэй. Тэрээн соогоо юрөөлнүүд гээшэ монгол арадай үндэһэн соёлдо өөрынгөө түүхэтэ үүргэ бэелүүлһэн юм гэжэ автор ажаглана. Жэшээнь, зарим нэгэ юрөөлнүүд монголшуудай эртэ урдын нүүдэл байдалтай нягта холбоотой юм гэнэ. Эртэ урдын монгол зоной байдал, ажамидарал байгаалиһаа сэхэ дулдыданги байгаабшуу. Тиимэһээ тэрэ үедэ хүнүүдэй һайниие хүсэһэн үгын хүсэндэ һүзэглэдэг байһаниинь арсашагүй. Автор бүхы юрөөлнүүдые шүүмжэлһэн нюдөөр шэнжэлээшьегүй һаа, түүхын талаһаа тэдэнние яһала һайнаар элирүүлэн харуулжа шадаа гээшэ ха.

Зарим нэгэн монгол юрөөлнүүд аяар хоёр зуугаад шүлэглэмэл мүртэй байха юм. Юрөөл зохёодог тусхай хүнүүд байһан юм ха. Жэшээнь, хубисхалай урда тээ Монголдо Гэлэгбалсан гэжэ суута юрөөлшэн байгаа.

Хэрбээ урандаа зэбээ, барилдаашадаа, хурдашуулаа, моридоо юрөөдэг байбал, һүүлшэг тээ шэнэ гэр барихадаа, хонидой, ямаадай нооһо хайшалха үедөө, һэеы дарахадаа, архи нэрэхэдээ, таба наһаяа гүйсэһэн үхибүүнэй үһэ абахадаа, юрөөл хэлэдэг болоо. Тэрээнһээ гадна, шэнэ бэриин буухада, хүбүүнэйнгээ айл болоходо, заатагүй юрөөхэ хэрэгтэй байгаа. Сагаан һарын гарахада, һүр жабхаланта оршон байдалда тусхай юрөөлнүүд хэлэгдэдэг һэн.

Юрөөл хэлэдэг заншалай материальна удха шанарые автор тодорхойлон тайлбарилна. Юрөөлшэ хүн юрөөлөө хэлэхэһээ урид, дэлгээһэн хадаг дээрэ хундагатай архи табяад, малгайгаа үмдөөд, һээы гэрэй хойморто һуугшадта хандан, ута юрөөлөө хэлэжэ эхилдэг байгаа.

Зарим юрөөлнүүдые хэзээ бии болоһон бэ гэжэ тодорхойлхонь бэрхэтэй, яахадааб гэбэл, тэдэнэр тон эртэ урда сагта мүндэлһэн байха юм.

Зарим үедэ автор магтаалнуудые юрөөлдэ хамжуулна. Теэд магтаал гээшэ мүнөө бодожо байһан юумэдэ хабаатай, харин юрөөл аласай сагта хандаһан ха юм.

Удхаһаань дулдыдан, авторай хубаарилһаар харахада, юрөөлнүүд хоёр ехэ бүлэгһөө бүридэнэ: ажахыда хабаатай юрөөлнүүд; бэлэг барихадаа хэлэдэг юрөөлнүүд. Түрүүшынь бүлэгые автор дам саашань хубаарилна: а) юрын байдалай юрөөлнүүд; б) агнуури, мал ажал тухай; в) шажанда хабаатай юрөөлнүүд; г) түүхэтэ нюуртай гү, али ямар нэгэн үйлэ хэрэгтэй холбоотой юрөөлнүүд. һүүлшынхидэнь үшөө хурим түрын, ажалай юрөөлнүүд оролсоно.

Элбэг бороотой, ургаса ногоотой, эдеэ хоолоор баян жэл болоһой гэжэ хүнүүд хододоо хүсэдэг ха юм. Тэрэ хүсэлынь удаадахи юрөөл соо харуулагдана.

Хүхэ мүнгэн тэнгэриин
агаарһаа
Хүбэн сагаан үүлэ нэбтэлэн
гаража,
Хүлэглэн татажа жэгдэрһэн,
Хүрьһэтэ алтан дэлхэй дээрэ
Үндэр уулын оройдо
Үни удаан тогтожо,
Үргэн ехэ далайһаа
Үрэеэ татуулһан,
Үглөө удэшэгүй,
Үдэр һүнигүй зүг зүгтэ
Үнгын һолонго татуулһан,
Гал сахилгаа ялас гүүлэн,
Газар, тэнгэрние гиигүүлэн,
Ган даража ороһон
Гайхамшагта ехэ хурын
аша юм байна.

(23-дахи нюур)

Үшөө нэгэ юрөөл харуулая:

Урдын һайхан юрөөлэй
хүсөөр
Ураг худа эльгэн бололсодог
ёһо
Эртэнһээ нааша зохёоһон
Энэ журамые
дахууран болохо ушар
Холые ойртуулдаг морин
эрдэнцин,
Хоёр үринмнай
изагуурай заяан буян,
Үнэр һайхан байха
болтогой!

Монголшуудай зунай наадаһай үедэ хэлэгдэһэн юрөөлнүүд яһала һонирхолтой. Зунай наадаһай һайндэр үндэһөөрөө аяар холын эртэ урда сагһаа эхитэй гэжэ автор бэшэнэ. **«Эрын гурбан наадан»** гэжэ тэрэ һайндэрые монголнууд дэмы нэрлээгүй бээз. Һайндэрэй үедэ мориндо, барилдаашанда, мэргэн харбагшада юрөөл хэлэгдэдэг юм.

Отог отогоороо илгардаг нютаг бүхэндэ (жэшээнь, дүрбэд, чахар, халха монголнууд) юрөөл хэлэхэ заншал илгаатай. Мүн юрөөлнүүдынь үгэ, хэлэнэйнгээшье талаар бэе бэеһээ илгардаг байха юм.

Гэхэ зуура бэшэгдэһэн юрөөлнүүд аман үгынхиһөө ондоо. Хэрбээ аман юрөөлдэ арад зоной алишье шэнжэ үлэһэн һаа, бэшэмэлдэнь тэрэнь баларжа, буддын шажанай амисхалтай болошоһон.

Жэшээнь:

Хан тэнгэриин заяагаар
заяаһан
Хаан эзэнэй гал гуламта
Хамаг амитандашни
Үлзы хутаг эндэ тогтоохо
болтогой,
Бурхан мэтэ
буянтай байха болтогой!

Мүн тахилгата хадануудтай холбоотой юрөөлнүүд олон байгаа. Жэшээнь, «Хан уулын юрөөл», «Гурбан һайхан уулые магтаһан юрөөл», «Богдо уулые тахиха юрөөл», «Алтайн магтаал» гэхэ мэтэ.

«Мүнөө үе сагай юрөөлнүүд» гэһэн бүлэгые уншахада, тон ехээр һонирхомоор. Арадай хубисхал, арадай һайндэр, арадай нэгэдэл, Монгол Арадай Республика тухай юрөөлнүүд эндэ олон. Тэдэниие хаража үзөөд, юрөөл гээшэ мүнөө үедэ хүгжэжэ байһаар гэһэн тобшолол хэгдэнэ. Тиихэдэ шэнэ үеын юрөөлнүүд маягаараа бэ-бэ, харин удхаараа хубилаа гэжэ автор харуулна.

Авторай согсолон шэнжэлһэн юрөөлнүүдые уншахадаа, тэдэнэй хизааргүй баян байһыень ойлгохоор. Авторай хэлэһээр тухайлхада, зарим юрөөлнүүд XIII—XIV зуунай үедэ бии болоһон хаш. Арадай шүлэглэмэл аман зохёол бүри XIII зуун жэлһээ һураггүй урид бии болоһон гээшэ аабза гэжэ тухайлагдана. Юуб гэхэдэ, «Нюуса тобшо» гэжэ монгол зохёол соо арадай аман зохёолой шэнжэ олоор дайралдадаг шуу.

Гэбэшье урданай ямар нэгэн юрөөлые сохом тиимэ үедэ бии болоһон гэжэ баталхань бэрхэтэй ааб даа. Монгол эрдэмтэ Хорлоо юрөөлнүүдые шэнжэлэн тайлбарилхадаа, илангаяа монголой эртэ урдын үндэһэн соёлые ехээр мэдэхэгүй уншагшадта яһала ойлгосотой болгоһон байна.

Юрөөлнүүдые суглуулан бэшэхэдээ, нютагайнь хэлэнэй шэнжые тэрэ зандань үлөөхэ хэрэгтэй гэжэ автор зүб һанамжална. Буряадай аман зохёол шэнжэлэгшэдтэ эрдэмтын ном алишье талаараа туһатай байха бээз.

М. ХОМОНОВ,
Буряадай нийтын эрдэмэй институдай хүдэлмэрилэгшэ.

НАЙМААШАДАЙ АМЖАЛТА

Республикымнай кооператорнууд хүдөөгэй ажалшадай эрилтэ хангаха талаар социалис уялгануудаа дүүргэжэ, һунгалтын үдэрые ажалай горитойхон амжалтаар угтаһан байна. Эд бараанай эрьесын түсэб һараһаа һарада үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Тиигэжэ 5 һарын турша соо колхоз болон совхозуудта, мүн хүдөө һууринай ажалшадта 74 миллион 117 мянга 600 түхэригэй промышленна ба эдеэ хоолой зүйлнүүд, культурна болон ажаһуудалай хэрэгсэлнүүд худалдагдаа. Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд һунгалтын урда тээ, май һарада илангаяа эршэтэй ажаллажа, эд бараанай наймаалалгаар һарынгаа түсэб 499 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Жэшээлхэдэ, Кабанскын, Сэлэнгын аймагуудай кооператорнууд һарынгаа даалгабари тус тустаа 64 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэбэ. Мүн Советскэ аймпотребобществын хүдэлмэрилэгшэд һарынгаа түсэб 77 миллион түхэригөөр үлүүлһэн байха юм. Гадна Зэдын, Захааминай, Хяагтын аймпотребсоюзууд, мүн Хойто-Байгалай аймпотребобщество май һарын түсэбүүдые амжалтатай дүүргэһэн байна.

Һунгалтын үдэр худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд полевой стануудаар, малай гүүртэ болон, фермэнүүдээр ябажа, малшадта хэрэгтэй жэжэ зүйлнүүдһээ гадна, радиоприёмник, телевизор, холодильник, угаалай машина, мебель болон бусад хэрэгсэлнүүдые худалдаһан байна.

Д. КОЛМАКОВ.

Фоторепортаж

КОНКУРСДО ИЛАГШАД

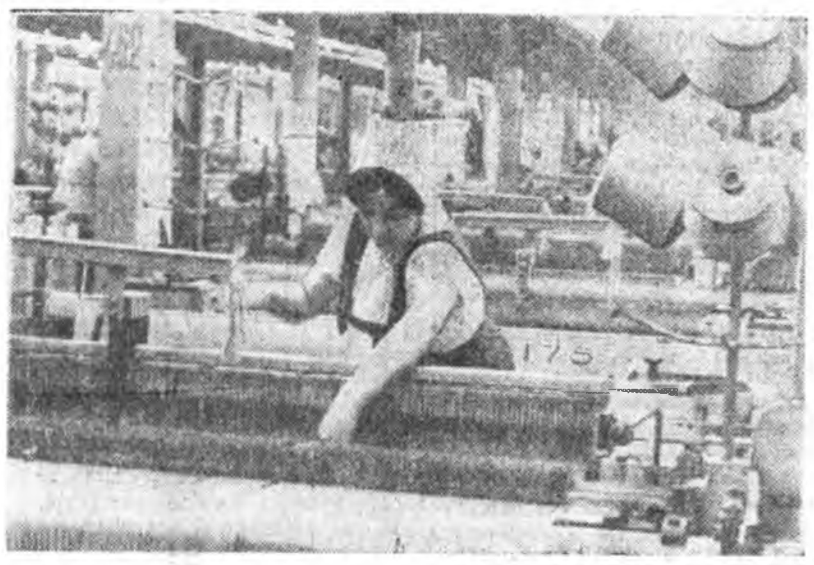
Москвагай, Москва шадарай текстильнэ, тракотажна предприятинуудай 5 мянга гаран залуу хүдэлмэришэд «мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн конкурсдо хабаадаха заочно мүрысөөндэ оролсоһон байгаа. Тэрэниие Центральна телевидениин залуушуулай редакци эмхидхэһэн юм. Энээндэ илаһан 9 басагадай түгэсхэлэй наадан һаядаа телевиденеэр харуулагдаха байна.

Конкурсдо илагшадай нэгэн — Татьяна Сорвачёва техническэ училищи дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Кунцевска нэхэлгын фабрикада хүдэлдэг юм. Тэрэ ажал һайнаар шудалжа, мүнөө нэгэ доро 8 станок дээрэ хүдэлнэ. Тиихэдээ халаан бүриингөө даабариие 120 процент дүүргэдэг байна.

Татьяна ирагуу гоёор дууладаг, нугархай һайханаар хатардаг байхэ юм. Тиихэдэ өөрөө ажалдаа үмдэхэ сэбэрхэн костюм оёһон байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Татьяна Сорвачёва (тэг дундань) хүндэлэлэй табсан дээрэ. 2 Татьяна Сорвачёва (зүүн таладань), Монинско камвольно комбинадай нэхэгшэ—конкурсдо хабаадалсагша Мария Блинова. 3. Татьяна Сорвачёва ажалдаа. 4. Татьяна Сорвачёва частушкануудые дуулажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ГЕРОЙН ДАЙШАЛХЫ ХАРГЫГААР

Республикымнай һургуули бүхэнһөө һурагшад аяншалалгада мордожо эхилэнхэй. Хамта хоёр зуугаад үхибүүд Москва, Ленинград, Ульяновск хотонуудаар аяншалхаяа поездоор һая баруулба. Тэдэнэй дунда Горхоной, Гэгээтын, Нарһатын, Ёнхорой, Улаан-Үдын 12-дохи, 48-дахи болон бусад һургуулинуудай һурагшад бии.

Улаан-Үдэ хотын 52-дохи һургуулиһаа 18 хүн ехэ һонирхолтой тусгаар аяншалалгада мордобо. Тэдэнэр Советскэ Союзай Герой полковник В. Б. Борсоевой дайшалхы газарнуудаар ябаха юм. Советскэ Союзай Герой В. Борсоевой дайшалхы намтараар тус һургуулиин хизаар ороноо шэнжэлэгшэд удаанай һонирходог болонхой. Тиин Борсоев тухай материал суглуулдаг, тэрэнэй дайшалхы нүхэдтэй бэшэлсэдэг юм. Нёдондо жэл тэдэнэр Львов хото ошожо, Геройн хүүр үзэһэн, баглаа сэсэгүүдые табиһан, нүхэдтэйнь уулзаһан байна.

Мүнөө жэл тэдэнэрэй зам Курск, Киев городуудаар үнгэрхэ. Курск хотодо табан хоногто тогтоод, һүүлээрнь тэндэһээ ябагаар Киев ерэхэ юм. Курскда полковник Борсоевой артиллерийскэ бригадын ветерануудтай уулзаад, байлдаанай болоһон газарнуудые дамжан, Киев хүрэжэ ерэхэ байна.

Эндэ баһал 5 хоногой туршада аяншалга, уулзалга үнгэргөөд, хизаар ороноо шэнжэлдэг эдир нүхэднай нютагаа бусажа ерэхэ юм.

И. БОГОМОЛОВ,
Үхибүүдэй аяншалгын республиканска баазын директор.

ХИЛЫН Саанаһаа — РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

Партиин шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ

ВАРШАВА. ТАСС-ай корр. С. Жуков иигэжэ дамжуулна: Арадай Польшын барилга-хабсаралгын организацинууд мүнөө жэлдэ 130 миллиард злотых сэнтэй шэнэ промышленна предприятинуудые ашаглалгада үгэхэ юм. Жэлэй эсэс хүрэтэр 54 предприяти продукци үгэжэ эхилхэ. Тэдэнэй 21-ниинь ПНР-эй арадай ажахын хүгжэлтэдэ тусгаар шухала удха шанартай гэжэ мэдэрэгдэнхэй.

«Туруув» гэжэ электростанци ноябриин эсэс багаар 2000 мегаватт электрын элшэ үгэжэ, проектээр хараалагдаһан хүсөөрөө хүдэлдэг болохо юм. Влоцлавек, Полиц болон Томашув-Мазовецкдэхи ехэ химиин барилгануудта эршэтэй шанга хүдэлмэри хэгдэхэ байна.

Эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудые, тэрэшэлэн хэрэглэлэй эд бараа гаргадаг фабрика, заводуудые, һүнэй ба мяханай заводуудые, гуталай болон бүд нэхэлгын фабрикануудые барилгада ПОРП-гэй ЦК-гай, правительствын һүүлшын тогтоолнууд соо ехэ анхарал хандуулаа. Мүнөө жэлдэ Лодзидо оёдолой—бүд нэхэлгын комбинат, Люблиндэ ба Ченстоховто һүнэй хоёр томо завод түрүүшын продукци үгэхэ, Вроцлавта колбасагай завод ашаглалгада үгтэхэ.

Ажалшадай байдал һайжаруулха, ороной промышленна хүгжэлтые түргэдхэхэ гэжэ хараалһан ПОРП-гэй Центральна Комитедэй шиидхэбэринүүд ороной бүхы районуудта хаа хаанагүй бэелүүлэгдэнэ.

У. Роджерс пресс-конференци хэбэ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Зүүн-Урда Азида американ правительствын урдынгаа эзэрхэг түримхэй хараа бодол үргэлжэлүүлхэ һанаатай байһые эндэ пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, США-гай гүрэнэй секретарь У. Роджерс лаблаһан байна. Урда Вьетнамһаа США-гай бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүдые гаргаха тодорхой болзорнуудые нэрлэхэһээ тэрэ огто арсаһан байна. «Сэрэгүүдые гаргалгые гуримшуулха» хүдэлмэриие правительство үргэлжэлүүлхэ гэжэ заахатаяа хамта, «үлдэгшэ американ сэрэгүүдые хамгаалхын тулада» өөрынгөө дайшалхы частьнуудые болзоргүй саг соо Урда Вьетнамда США үлөөхэ юм гээд Роджерс онсолон тэмдэглэһэн байна.

Сайгоной засагта Вашингтон экономическа ба сэрэгэй туһаламжа саашадаашье үзүүлхэ гээд гүрэнэй секретарь мэдүүлээ.

Лаосто сэрэгэй хүсөөр США үргэнөөр хамааралсана гэжэ Роджерс мэдэрһэн байна. 1971 оной финансова жэлдэ энэ зорилгоор 350 миллион доллар эгээн лэ багаарнь абажа үзэхэдэ гаргашалагдаха гээд тэрэ мэдээсээ.

Олониитын дунда асуултануудай хэгдэһэнэй ёһоор, Индохитадта правительствын бэелүүлдэг политикые олон американецуудай һайшаадаггүй байһанда корреспондентнүүд гүрэнэй секретариин анхаралые хандуулаа. Энээнтэй дашарамдуулан Роджерс хадаа тус дайнһаа США-е гаргаха талаар правительствын найдуулгада нилээд олон американецууд этигэл багатайгаар хандана гэжэ мэдэрхэ баатай болоһон байха юм.

Баруун Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдые, зэбсэгүүдые хороохо тушаа Холбоото Штадуудай ямар хараа бодол баримталдаг байһые корреспондентнүүд ехээр һонирхоо. США «хэлсээ хэхые хүсэнэ, тэрэниие хэхээр бэлэн байна» гээд Роджерс мэдүүлхэдээ, энэ талаар ямаршье тодорхой дурадхалнуудые оруулаагүй.

Баһа нэгэ нююса хэмэл одон табигдаба

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Газарые тойрон дабшадаг баһа нэгэ нюуса хэмэл одые Холбоото Штадууд Калифорни штадай Ванденбергдэхи полигон дээрэһээ табиба. ЮПИ агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, хэмэл одые табихын тулада «Титан-3Д» гэжэ ябуулагша ракетэ хэрэглэгдээ.

Пакистандахи байдал

КАРАЧИ. (ТАСС). Ниитэ-национальна асуудал болоһон. Зүүн Пакистандахи байдалые гуримшуулхын тулада Пакистанай засагаархид хэмжээнүүдые абаһаар.

«Ороной саашанхи политическэ байдал тухай асуудал» зүбшэн хэлсэхын тулада Пакистанай провинцинуудай сэрэгэй губернаторнуудтай президент Яхья Хан ойрын үдэрнүүдтэ зүблөө үнгэргэхэнь.

Хүдэлмэридөө бусахыень провинциин промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэдые уряалан, Зүүн Пакистанай ажалай федерациин хүтэлбэреэр тэдэндэ хандаһан байна.

ЛОНДОН. (ТАСС). Даккада, Зүүн Пакистанай бусад городуудтахи байдал заһарна: гүрэнэй эмхи зургаанууд хүдэлжэ эхилээ, һургуулинууд нээгдээ гээд Рейтер агентство мэдээсэнэ. Джудай фабриканууд хүдэлжэ эхилээ. Даккада, Зүүн Пакистан провинциин бусад районуудта харуул табигдахаяа болёо.

Нютагаа урилан, Энэдхэг ошоһон зүүнпакистанайхидые гэртээ бусахыень уряалан, провинциин губернатор Тикка Хан тэдэндэ хандаа. Нютагаа урилагшадые угтахын, тэдэндэ туһаламжа үзүүлхын тула засагаархид 20 шахуу центрнүүдые нээһэн байна.

Түмэр замай транспортын хүдэлмэри үшөөл хүсэд һэргээгдээгүй: Дакка ба Читтагонг хоёрой хоорондохи харилсаан урда мэтэ таһалданхай.

ШУҺАТА АЛАЛГА ХЮДАЛГА ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛЭГДЭҺЭЭР

САН-ХОСЕ. (ТАСС). Гватемалын ниислэл шадарай һуурингуудай нэгэн—Гватемала городто гурбан залуу хүдэлмэришэниие полициинхид тулган буудажа алаа. Полициинхидэй зоргоороо аашалалдан алаһан хүнүүд «революционно зэбсэгтэ хүдэлөөндэ»—Гватемалын мүнөөнэй президент Арана Осорио гэгшын шанга засагтай тэмсэдэг организацида хамаатай гэжэ гэмнэгдэһэн байгаа.

Центральна Америкын энэ бишыхан орондо алалга хюдалга, хашалта хэһээлтэ таһалдадаггүй. Үдэр бүхэндэ шахуу алуур болодог, хүн зон олоороо арестовалагдадаг. Нёдондо жэлэй зунһаа хойшо Гватемалада мянга шахуу патриот алуулһан байгаа гээд хэблэл мэдээсэнэ. Алуулагшадай дунда Гватемалын ажалай партиин хүтэлбэрилэгшэ Хулио Камей Эрреро, национальна фронтһоо депутат Хайме Монхе Донис, профсоюзна ба олониитын түрүү үзэл бодолто олон ажал ябуулагшад, уран зохёолшод, уран зураашад, поэдүүд бии.

Шуһата алалга хюдалга Гватемалада нёдондо жэлэй июльдэ полковник Арана Осорио гэгшын засагые гартаа абаһанһаа хойшо илангаяа шангадаһан байха юм. Мүнөө үедэ Гватемалада гражданинуудай эгээн лэ юрын демократическа эрхэ хизаарлагдадаг, профсоюзна эрхэ сүлөө үгы хэгдэнхэй. Орон дотор онсо байдал соносхогдоһон байна.

АЖАЛАЙ ҮҮСХЭЛ

СОФИ. (ТАСС). Софиин 15 предприятиин — Г. Кирковой нэрэмжэтэ котел бүтээлгын заводой, Сентябриин 9-нэй нэрэмжэтэ гуталай фабрикын, Д. Благоевой нэрэмжэтэ полиграфическа комбинадай болон бусад түрүү предприятинуудай коллективүүд БКП-гэй X съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө, 1971 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүрэхын түлөө социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхыень уряалан, ниислэлэй ажалшадта хандаа.

Эдэ препприятинуудай коллективүүд нэмэлтэ арга боломжонуудые элирүүлээд, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа. Жэшээлхэдэ, котел бүтээгшэд түсэбһөө гадуур 250 мянган левэй продукци үгэхэ гэжэ урда тээнь хараалагдаһан байгаа һаа, 600 мянган левэй продукци үгэхэ, ажалай бүтээсые 1,2 процентын орондо 3,15 процентээр дээшэлүүлхэ гэһэн уялга абаһан байна.

Софинхидай үүсхэл ороной ажалшадаар ехэ урганөөр дэмжэгдээ.

Румыниин делегаци ДРВ-дэ ерэбэ

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК-гай, ДРВ-гэй правительствын уряалаар Румыниин Коммунис партиин генеральна секретарь, СРР-эй Гүрэнэй соведэй түрүүлэгшэ Н. Чаушеску түрүүтэй Румыниин Социалис Республикын партийно-правительственна делегаци Ханойдо ерээ гээд Вьетнамай информационно агентство мэдээсэнэ.

Электростанциин барилга эхилбэ

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Ленинварошa шадар 2.000 мегаватт хүсэтэй түлишөөр хүдэлдэг электростанциин барилга эхилээ. Мүн лэ эндэ баригдаха, жэлдээ 6 миллион тонно нефть шанаржуулха заводые, 250 мянган тонно продукци үгэхэ хүсэтэй, этиленэй ба пропиленэй заводые станци электрын элшэ хүсөөр хангаха юм.

ИНДОХИТАДТАХИ ДАЙН БАЙЛДАА БОЛЮУЛХА!

НЬЮ-ЙОРК. Индохитадтахи США-гай эзэрхэг түримхэй ябуулгые болюулха тухай улам бүри олон американецууд эрилтэ хэдэг болоо байна.

Американ городуудай мэрнүүдэй жэл бүриин конференци Филадельфидэ боложо байнхай. 1971 оной декабриин 31 хүрэтэр Вьетнамдахи дайн байлдаае болюулхыень президент Никсониие уряалһан резолюци энэ конференци дээрэ абтаа. Резолюциие Сан-Леандро (Калифорни штат) городой мэр дурадхаа, конференцидэ хабаадагшадай олонхидоор, тэрэ тоодо Нью-Йоркын, Сан-Францисско ба США-гай бусад томо городуудай мэрнүүдээр һайшаагдаһан байна. Индохитадтахи дайн байлдаанда угаа ехэ мүнгэ зөөри гаргашалгые США болюулха, тэдэниие Холбоото Штадуудтахи хойшолуулашагүй социальна асуудалнуудые шиидхэлгэдэ зорюулха ёһотой гээд конференци дээрэ үгэ хэлэгшэд онсолон тэмдэглээ.

Вьетнамдахи дайн байлдаае түргэнөөр болюулхые баадхадаг диилэнхи олонхи американецуудай эрилтэнүүдые хэрэгсээнэгүй гэжэ республиканска захиргаа гэмнэһэн мэдүүлгэ США-гай демократическа партиин национальна комитет хэһэн байха юм.

БОНН. Индохитадай тэмсэжэ байгаа арадуудтай талархалгын демонстраци Бавариин Нюрнберг городто болоо. Германиин Коммунис партиин организациин үүсхэлээр демонстраци эмхидхэгдээ. ГКП-гэй түрүүлэгшын орлогшо Герберт Мис, олониитын элитэ ажал ябуулагшад, уран зохёолшод, профсоюзна эдэбхитэд демонстрацида хабаадалсаа. «Американецууд, Индохитадһаа, тонилон ошогты» гэһэн уряануудтай транспарантнуудые бэряад, демонстрацида хабаадагшад городой гол үйлсэнүүдээр ябажа гараа.

США-дахи дайнда эсэргүү хүдэлөөе хүсэдөөр дэмжэжэ байһан тухайгаа демонстрацида хабаадагшад мүн лэ мэдүүлээ.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

Нэгэдэхи хуудаһанда: РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгалта үнгэргэлгын Центральна һунгуулиин комиссинуудай мэдээсэлнүүд. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай список. «Паар — ба[...] ургасын үндэһэн» гэһэн түрүү [...]шэг.

Хоёрдохи хуудаһанда: СССР-[...] Верховно Соведэй Президиу[...] Указ. «Бүхы бүлын мэргэжэл» [...]һэн С. Бухаевай очерк. Аймаг[...] газетэнүүдэй хуудаһануудһаа.

Гурбадахи хуудаһанда: И. Ма[...]цевай статья. Газетын шалгалт[...] бригадын материал. Шүлэгүү[...] шэнжэлэл. Хилын саанаһаа аб[...]һан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Үсэг[...]дэр, мүнөөдэр, үглөөдэр» гэһэ[...] ниитэ гаршаг доро нютаг нюта[...] һонин.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

16.25 — дамжуулгын програм[...]ма. 16.30 — Шэнэ һонин. 16.35 — Һурагшадта зорюулагдаһан дам[...]жуулга. 17.00 — «Муслим Маго[...]маев дуулана» гэһэн телефильм. 18.15 — Телеспектакль.

19.00 — Үхибүүдтэ зорюулагда[...]һан мультфильмүүдээр Улаан-Үдын дамжуулга эхилхэ. 19.30 — «Психологой харахада» гэһэн дам[...]жуулга.

20.00 — Боксоор Европын т[...]рүү һуури эзэлхын түлөө мүр[...]сөөн Мадридһаа дамжуулагдаха. 21,00 — Эрдэмэй доктор М. [...] Копылова тухай телеочерк.

22.00 — Шэнэ һонин Улаан-Үдэһөө дамжуулагдаха. 22.20 — «Сэлэнгэ» гэжэ тележурнал бурят хэлэн дээрэ.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Н-03523. Заказ № 983.